

Erityiskertomus

Uusiutuvan energian tukeminen Itä-Afrikassa energia-alan AKT-EU-välineestä

EUROOPAN
TILINTARKASTUS
TUOMIOISTUIN

EUROOPAN TILINTARKASTUSTUOMIOISTUIN
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

P. +352 4398-1

Sähköposti: eca-info@eca.europa.eu
Internet: <http://eca.europa.eu>

Twitter: @EUAuditorsECA
YouTube: EUAuditorsECA

Suuri määrä muuta tietoa Euroopan unionista on käytettävissä internetissä Europa-palvelimen kautta (<http://europa.eu>).

Luxemburg: Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2015

Print	ISBN 978-92-872-3090-4	ISSN 1831-0958	doi:10.2865/002112	QJ-AB-15-014-FI-C
PDF	ISBN 978-92-872-3060-7	ISSN 1977-5792	doi:10.2865/022028	QJ-AB-15-014-FI-N
EPUB	ISBN 978-92-872-3069-0	ISSN 1977-5792	doi:10.2865/250777	QJ-AB-15-014-FI-E

© Euroopan unioni, 2015

Tekstin jäljentäminen on sallittua, kunhan lähde mainitaan.

Kuvan 1 käyttöön tai kopiointiin on pyydetävä lupa suoraan tekijänoikeuden haltijalta.

Printed in Luxembourg

Erityiskertomus**Uusiutuvan energian
tukeminen Itä-Afrikassa
energia-alan
AKT-EU-välineestä**

(annettu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen
287 artiklan 4 kohdan toisen alakohdan mukaisesti)

Tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksissa käsitellään eri talousarvioaloilla tai hallinnollisilla aloilla toimitettujen tuloksellisuuden ja säännönmukaisuuden tarkastusten tuloksia. Tilintarkastustuomioistuin valitsee ja suunnittelee nämä tarkastustehtävät niin, että niillä saadaan aikaan mahdollisimman suuri vaikutus. Se ottaa valinta- ja suunnitteluvaiheessa huomioon tuloksellisuuteen tai säännönmukaisuuteen kohdistuvat riskit, asianomaisten tulojen tai menojen määrän, tulevat kehityssuunnat sekä poliittiset näkökohdat ja yleisen edun.

Tämän tuloksellisuuden tarkastuksen toimitti III tarkastusjaosto, jonka puheenjohtaja on tilintarkastustuomioistuimen jäsen Karel Pinxten. Jaosto on erikoistunut ulkoisten toimien menoaloihin. Tarkastus toimitettiin tilintarkastustuomioistuimen jäsen Klaus-Heiner Lehnen johdolla, ja siihen osallistuivat hänen kabinettipäällikkönsä Michael Weiss, yksikönpäällikkö Gérald Locatelli, tiiminvetäjä Thierry Cozier, johtavat tarkastajat Ruurd De Jong, Myriam Cazzaniga ja Joao Nuno Coelho dos Santos sekä vanhempi tarkastaja Jean-Louis De Neve.

Kohta

Sanasto ja lyhenteet

I – VII Tiivistelmä

1 – 9 Johdanto

1 – 2 Energiapalvelujen saatavuus on kehitystavoitteiden saavuttamisen kannalta keskeinen tekijä

3 – 9 Energia-alan AKT-EU-väline perustettiin, jotta saavutettaisiin nopeasti tuloksia kentällä

10 – 11 Tarkastuksen sisältö ja lähestymistapa

12 – 40 Huomautukset

12 – 19 Komissio priorisoi energia-alan välineestä myönnettävän tuen hyvin, mutta neljänneksessä tarkastetuista hankkeista oli vakavia suunnittelupuuutteita

13 – 14 Valintaprosessi johti energia-alan välineen ensisijaisten tavoitteiden mukaisten hankkeiden tukemiseen

15 – 19 Neljänneestä tarkastetuista hankkeista rahoitettiin, vaikka niissä oli havaittu arviointiprosessin yhteydessä merkittäviä suunnittelupuuutteita

20 – 31 Komissio ei seurannut kaikkia hankkeita asianmukaisesti

21 – 25 Täytäntöönpanokumppaneiden toimittamien raporttien laatu vaihteli

26 – 31 Joidenkin sellaisten hankkeiden tapauksessa, joiden toteuttamisessa oli vakavia vaikeuksia, komissio ei toteuttanut asianmukaisia toimenpiteitä ajoissa

32 – 40 Suurin osa tarkastetuista hankkeista onnistui, ja niillä oli hyvät kestävyysnäköymät

33 – 36 Neljänneksessä tarkastetuista hankkeista suurin osa odotetuista tuloksista jäi saavuttamatta

37 – 40 Lähes kaikilla tarkastetuilla onnistuneilla hankkeilla oli hyvät kestävyysnäköymät

41 – 44 **Päätelmät ja suositukset**

Liite I – Tarkastetut hankkeet

Liite II – Arviointimenetelmä

Liite III – EUEI-PDF:n hankkeet ja 11. EKR:n painopistealat maittain

Liite IV – Tarkastettujen hankkeiden täytäntöönpanokaudet, tavoitteet ja saavutukset

Liite V – Tarkastettujen hankkeiden seuranta

Liite VI – Tarkastettujen hankkeiden arviointi

Komission vastaus

AKT: Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtiot

Kansainvälisen yhteistyön ja kehitysasioiden pääosasto: Kyseinen Euroopan komission pääosasto vastaa

- EU:n kehitysyhteistyöpolitiikan laatimisesta ja unionin ulkopuolelle suunnatun tuen alakohtaisten toimintapolitiikkojen määrittelystä
- EKR:ista ja EU:n yleisestä talousarviosta rahoitettujen ulkopuolelle osoitettavan tuen välineiden monivuotisesta ohjelmasuunnittelusta yhdessä Euroopan ulkosuhdehallinnon kanssa
- näiden välineiden täytäntöönpanosta
- kehitysyhteistyötä koskevan, EU:n ja jäsenvaltioiden välisen koordinoinnin edistämisestä ja EU:n ulkoisesta edustamisesta tällä alalla.

EKR:t: Euroopan kehitysrahastot

Pääasiallinen rahoitusväline, jonka avulla EU tukee Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren valtioiden (AKT-valtiot) sekä merentakaisen maiden ja alueiden (MMA) kanssa tehtävää kehitysyhteistyötä. Euroopan unionin suhteet AKT-valtioihin sekä merentakaisiin maihin ja alueisiin perustuvat Cotonoussa 23. kesäkuuta 2000 tehtyyn kumppanuussopimukseen ("Cotonoun sopimus"), joka kattaa 20 vuoden ajanjakson. Sopimuksen keskeisenä tavoitteena on vähentää köyhyyttä ja lopulta poistaa se. Yhdeksäs EKR kattaa vuodet 2000–2007 ja kymmenes EKR vuodet 2008–2013.

Energia-alan väline: Energia-alan AKT–EU–väline

Vuonna 2005 perustettu rahoitusväline, jolla tuetaan kestävästä kehityksestä periaatteiden mukaisten ja kohtuuhintaisten energia- ja palvelujen saatavuuden parantamista köyhien keskuudessa AKT-maiden maaseutualueilla ja kasvukeskusten ulkopuolisilla alueilla.

Energia-alan väline I: Ensimmäistä energia-alan välinettä rahoitettiin yhdeksännestä EKR:sta.

Energia-alan väline II: Toista energia-alan välinettä rahoitettiin kymmenennestä EKR:sta.

EUEI: Köyhyyden poistamiseen ja kestävästä kehityksestä lähtöinen EU:n energia-aloite (EU Energy Initiative for Poverty Eradication and Sustainable Development)

EUEI:n avulla komissio ja jäsenvaltiot pyrkivät yhdessä luomaan synergiaa EU:n kehitysyhteistyöpolitiikan ja -toimien sekä eri jäsenvaltioiden vastaavien politiikkojen ja toimien välille. Tarkoituksena on edesauttaa vuosituhattojen kehitystavoitteiden saavuttamista varmistamalla, että riittäviä, kohtuuhintaisia ja kestävästä kehityksestä lähtöisiä mukaisia energiapalveluja on myös köyhän väestön saatavilla. Aloite on myös osa EU:n toimia, jotka liittyvät "Kestävästä energiasta kaikille" -aloitteeseen (Sustainable Energy for All Initiative, SE4All).

EUEI-PDF: EU:n energia-aloitteen kumppanimaiden vuoropuhelu (EU Energy Initiative Partnership Dialogue Facility)

Komission ja kuuden jäsenvaltion (Itävalta, Suomi, Ranska, Saksa, Alankomaat ja Ruotsi) vuonna 2005 perustama väline, jolla pyritään parantamaan energia-alan hallintoa auttamalla kumppanimaita kehittämään järkeviä energiapolitiikkoja ja -strategioita.

GIZ: Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit GmbH (Saksan liittotasavallan omistama kansainvälisen yhteistyön yritys)

kW: Kilowatti (tehon yksikkö), yksi kilowatti on 1 000 wattia.

MDG:t: Vuosituhannen kehitystavoitteet

Vuonna 2000 pidetyn YK:n vuosituhattojen huippukokouksen jälkeen hyväksytyssä YK:n vuosituhattojulistuksessa asetetut kahdeksan kansainvälistä kehitystavoitetta. Tavoitteet vaihtelevat äärimmäisen köyhyyden ja nälän poistamisesta peruskoulutuksen takaamiseen kaikille ja kestävästä kehityksestä turvaamiseen. Kaikki YK:n jäsenvaltiot sekä monet kansainväliset järjestöt sitoutuivat edistämään näitä tavoitteita, jotka oli määrä saavuttaa vuoteen 2015 mennessä.

OECD: Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö

OECD:n tehtävänä on edistää toimia, joilla parannetaan ihmisten taloudellista ja sosiaalista hyvinvointia ympäri maailman.

ROM: Tulospohjainen seurantajärjestelmä (results-oriented monitoring)

Kansainvälisen yhteistyön ja kehityssasioiden pääosaston vuonna 2000 perustama järjestelmä, joka perustuu ulkopuolisten asiantuntijoiden paikan päällä suorittamiin lyhyisiin ja keskitettyihin arviointeihin. Järjestelmän yhteydessä hankkeen arviointiin käytetään jäsenneiltyä ja johdonmukaista menetelmää, joka perustuu viiteen kriteeriin: merkityksellisyys, tehokkuus, vaikutus, mahdollinen vaikutus ja todennäköinen kestävyys.

SE4All: Kestävää energiaa kaikille (Sustainable Energy for All) -aloite

YK:n pääsihteerin vuonna 2011 käynnistämä aloite. Aloitteeseen sisältyy kolme toisiinsa liittyvää tavoitetta, jotka on määrä saavuttaa vuoteen 2030 mennessä: i) varmistetaan nykyaikaisten energiapalvelujen yleinen saatavuus, ii) kaksinkertaistetaan energiatehokkuuden parantamisen nopeus maailmanlaajuisesti ja iii) kaksinkertaistetaan uusiutuvan energian osuus maailmanlaajuisessa energiavalikoimassa.

SMART: Täsmällinen, mitattavissa ja toteutettavissa oleva, asiaan kuuluva ja ajallisesti määritetty (Specific, Measurable, Achievable, Relevant and Time-bound)

YK: Yhdistyneet kansakunnat

Kestävän kehityksen huippukokous: (World Summit for Sustainable Development, WSSD): Johannesburgissa

Etelä-Afrikassa vuonna 2002 pidetyssä kestävän kehityksen huippukokouksessa kestävä kehitys vahvistettiin kansainvälisten toimien keskeiseksi osaksi. Valtiot sopivat monenlaisista tavoitteista ja sitoumuksista ja vahvistivat ne. Huippukokouksessa vaadittiin erityisesti toimia, joilla lisätään uusiutuvan energian käyttöä huomattavasti.

I

Kuten Johannesburgissa vuonna 2002 pidetyssä kestävä kehityksen huippukokouksessa korostettiin ja myös muissa kehitysyhteistyötä koskevissa kansainvälisissä keskusteluissa on korostettu, energiapalvelujen saatavuus on kehitystavoitteiden saavuttamisen kannalta keskeinen tekijä. Vuonna 2004 lähes kaksi miljardia ihmistä oli vailla riittäviä, kohtuuhintaisia ja kestävä kehityksen periaatteiden mukaisia energiapalveluja. Valtaosa näistä ihmisistä eli kehitysmaissa maaseutualueilla tai kasvukusten ulkopuolisilla alueilla.

II

Kesäkuussa 2005 AKT-EU-ministerineuvosto hyväksyi energia-alan AKT-EU-välineen perustamisen. Tavoitteena on tukea köyhien väestönsien pääsyä nykyaikaisten energiapalvelujen piiriin keskittyen erityisesti Saharan eteläpuoliseen Afrikkaan ja uusiutuvaan energiaan. Vuosina 2006–2013 energia-alan välineelle myönnettiin rahoitusta 475 miljoonaa euroa yhdeksänneistä ja kymmenennestä Euroopan kehitysrahastosta. Suurin osa rahoituksesta käytettiin avustusten myöntämiseen hankkeille, jotka valittiin ehdotuspyyntöjen perusteella. Kun tilintarkastustuomioistuim aloitti tarkastuksensa, kahden ensimmäisen ehdotuspyynnön perusteella oli myönnetty yhteensä 268,2 miljoonaa euroa, josta 106 miljoonaa euroa oli myönnetty Itä-Afrikassa käynnistetyille hankkeille. Siellä sähkön saatavuus on ylivoimaisesti Afrikan huonoin.

III

Tilintarkastustuomioistuin havaitsi, että komissio onnistui useimmiten energian-alan välineen käytössä mutta olisi voinut käyttää välinettä tehokkaammin parantaakseen uusiutuvan energian saatavuutta köyhien keskuudessa Itä-Afrikassa.

IV

Komissio myönsi uusiutuvan energian tukea hyvin priorisoiduille hankkeille. Valintaprosessi ei kuitenkaan ollut riittävän tiukka, minkä vuoksi tarkastetuista hankkeista neljännekselle myönnettiin avustusta havaituista merkittävistä suunnittelupuutteista huolimatta.

V

Komissio ei seurannut kaikkia hankkeita asianmukaisesti. Täytäntöönpanokumppaneiden toimittamat raportit olivat laadultaan vaihtelevia, eikä komissio pyrkinyt valvomaan, noudatetaanko raportointivelvoitteita. Joidenkin hankkeiden kohdalla komissio ei hyödyntänyt riittävästi paikan päälle hankekohteisiin tehtyjä käyntejä eikä tulospohjaisten seurantajärjestelmän mukaisia arviointoja täydentääkseen täytäntöönpanokumppaneilta saatuja tietoja varsinkaan silloin, kun hankkeissa tiedettiin olevan vakavia ongelmia. Joidenkin sellaisten hankkeiden tapauksessa, joiden toteuttamisessa oli vakavia vaikeuksia, komissio ei toteuttanut asianmukaisia toimia ajoissa.

VI

Suurin osa tarkastetuista hankkeista onnistui ja on todennäköisesti kestäviä, jos tarvittavat suunnitellut toimenpiteet toteutetaan ja toimintaympäristö ei heikkene liikaa. Tarkastetuista hankkeista neljänneksessä valtaosa odotetuista tuloksista jäi saavuttamatta. Syynä olivat pääasiassa sekä suunnittelupuutteet, joita ei pyritty korjaamaan, että komission toteuttaman seurannan riittämättömyys.

VII

Tilintarkastustuomioistuin esittää muutamia suosituksia, jotka koskevat hankkeiden huolellisempaa valitsemista sekä niiden seurannan vahvistamista ja kestävyysnäkyvien parantamista.

Energiapalvelujen saatavuus on kehitystavoitteiden saavuttamisen kannalta keskeinen tekijä

01

Vuonna 2004 lähes kaksi miljardia ihmistä oli vailla riittäviä, kohtuuhintaisia ja kestävän kehityksen periaatteiden mukaisia energiapalveluja. Valtaosa näistä ihmisistä eli kehitysmaissa maaseutualueilla tai kasvukeskusten ulkopuolisilla alueilla¹. Energiapalvelujen saatavuuden parantamiseen liittyviä erityisiä haasteita ovat polttoaineiden hintojen vaihtelu kansainvälisillä markkinoilla, kasvava energian kysyntä kehitysmaissa ja nousevan talouden maissa sekä ilmastonmuutoskysymykset.

02

Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestön (OECD) jäsenvaltiot vähentävät alttiuttaan nouseville energian hinnoille, kun taas useimmat kehitysmaat ovat niille yhä alttiimpia alan investoinneille epäyhtäläisen toimintaympäristön ja heikon prosessitehokkuuden vuoksi². Kohtuuhintaisten ja kestävän kehityksen periaatteiden mukaisten energiapalvelujen puutteellisen saatavuuden sekä useimpien kehittämistavoitteiden saavuttamisessa edistymiseen liittyvien vaikeuksien välisiä yhteyksiä korostettiin Johannesburgissa vuonna 2002 pidetys- sä kestävän kehityksen huippukokouksessa; ne on tuotu esiin myös muissa kehitysyhteistyötä koskevissa kansainvälisissä keskusteluissa.

- 1 KOM(2004) 711 lopullinen, 26.10.2004, "Komission tiedonanto neuvostolle ja Euroopan parlamentille Euroopan unionin energia-aloitteen tulevasta kehityksestä ja energia-alan AKT-EU-välineen perustamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä", s. 2.
- 2 Kehitysmaissa käytetään keskimäärin noin kaksi kertaa enemmän öljyä taloudellisen tuotoksen yksikköä kohti kuin OECD-maissa (KOM(2004) 711).

Kuva 1

© The Visible Earth, NASA.

Paljon puhuva yönäkyä Euroopan ja Afrikan mantereilta

Energia-alan AKT–EU-väline perustettiin, jotta saavutettaisiin nopeasti tuloksia kentällä

03

Komissio ja EU:n jäsenvaltiot yhdistivät voimansa kestävän kehityksen huippukokouksen yhteydessä ja käynnistivät köyhyyden poistamiseen ja kestäväan kehitykseen tähtäävän EU:n energia-aloitteen (EUEI). Tarkoituksena on edesauttaa vuosituhatien kehitystavoitteiden saavuttamista varmistamalla, että riittäviä, kohtuuhintaisia ja kestävän kehityksen periaatteiden mukaisia energiapalveluja on myös köyhän väestön saatavilla sosioekonomisesti heikommassa asemassa olevilla alueilla. Aloite käynnisti kehitysmaiden kanssa käytävän vuoropuhelun, jolla pyritään edistämään energia-alalla tarvittavia uudistuksia, teknologiansiirtoa ja investointeja sekä ilmastomuutoksen hillitsemistä koskevia aloitteita.

04

Vuosina 2002 ja 2003 komissio painotti kehitysmaiden energia-alan rahoituksen tarvetta³. Jäsenvaltiot ja AKT-maat myönsivät tämän ja ehdottivat energia-alan AKT–EU-välineen perustamista⁴. Komission tekemän ehdotuksen⁵ jälkeen AKT–EU-ministerineuvosto hyväksyi kesäkuussa 2005 energia-alan välineen perustamisen. Väline perustuu **laatikossa 1** esitettäviin pääperiaatteisiin.

- 3 KOM(2002) 408 lopullinen, 17. heinäkuuta 2002, "Energia-alan yhteistyö kehitysmaiden kanssa" ja KOM(2003) 829 lopullinen, 23. joulukuuta 2003, "Vuosi kestäväan kehityksen huippukokouksen jälkeen: sitoumustemme täytäntöönpano".
- 4 Nairobissa marraskuussa 2003 järjestetyssä energia-alan konferenssissa ("Energy for Africa") ja Gaboronessa toukokuussa 2004 pidetyssä AKT–EU-ministerineuvoston kokouksessa. Hyödyllisenä mallina pidettiin vesi-alan AKT–EU-välinettä, jonka päätavoitteena on varmistaa köyhien puhtaan juomaveden saanti ja perussanitaatio.
- 5 KOM(2004) 711.

Energia-alan AKT–EU-välineen pääperiaatteet

Energia-alan välineen toiminta oli suunnattava:

- (i) kohdentumaan niihin AKT-maihin, joilla jo oli toimiva energiapolitiikka, tai niihin, jotka olivat sitoutuneet kehittämään toimivaa politiikkaa, joka perustuu hyviin hallintoperiaatteisiin
- (ii) edistämään vastuunottoa kansallisella tasolla (ja mahdollisesti kansainvälisellä tasolla) varmistamalla johdonmukaisuus alakohtaisten politiikkojen ja köyhyyden vähentämistä koskevan kokonaisstrategian kanssa
- (iii) joustavuuden mahdollistamiseen niin, että yhteisrahoitus jäsenvaltioiden, rahoituslaitosten, yksityisen sektorin, julkisten laitosten ja kansalaisyhteiskunnan kanssa on mahdollista
- (iv) edistämään innovatiivisuutta vastausten antamiseksi haasteisiin, joita kestävien ja kohtuuhintaisten energiapalvelujen toimittaminen köyhille asettaa.

05

Energia-alan välineen päätavoitteena oli tukea maaseutualueilla ja kasvukeskusten ulkopuolisilla alueilla elävien köyhien väestönsien pääsyä nykyaikaisten energiapalvelujen piiriin keskittyen erityisesti Saharan eteläpuoliseen Afrikkaan. Lisäksi välineellä pyrittiin tukemaan energia-alan hallinnon parantamista ja lisäämään alan houkuttavuutta sijoittajien näkökulmasta, helpottamaan laajoja investointeja rajatylittävään energiainfrastruktuuriin ja edistämään uusiutuvien energialähteiden käyttöä ja energiatehokkuustoimenpiteitä.

06

Vuosina 2006–2013 energia-alan välineelle myönnettiin rahoitusta 475 miljoonaa euroa: 220 miljoonaa euroa ensimmäiselle välineelle yhdeksänestä EKR:sta ja 255 miljoonaa euroa toiselle välineelle kymmenenestä EKR:sta. Lähes 90 prosenttia rahoituksesta (415,7 miljoonaa euroa) käytettiin avustusten myöntämiseen hankkeille, jotka valittiin ehdotuspyyntöjen perusteella⁶. Lopulla rahoituksesta tuettiin EUEI:n kumppanimaiden vuoropuhelua (EUEI-PDF)⁷ eli varojen yhdistämisvälinettä, josta rahoitetaan keskusurina investointihankkeita⁸, Afrikan ja EU:n infrastruktuurikumppanuutta⁹ sekä eri toimia¹⁰.

07

Kun tilintarkastustuomioistuin aloitti tarkastuksensa kesäkuussa 2014, kahden ensimmäisen ehdotuspyynnön perusteella oli myönnetty yhteensä 268,2 miljoonaa euroa 142 hankkeelle: 169 miljoonaa euroa 74 hankkeelle ensimmäiseen energia-alan välineeseen liittyvän toukuussa 2006 julkaistun ehdotuspyynnön perusteella sekä 99,2 miljoonaa euroa 68 hankkeelle toiseen energia-alan välineeseen liittyvän ensimmäisen, marras-kuussa 2009 käynnistetyn ehdotuspyynnön perusteella¹¹.

08

Noin 85 prosenttia hankkeista, jotka valittiin kahden ensimmäisen ehdotuspyynnön perusteella, liittyy uusiutuvaan energiaan, 12 prosenttia hybridien energialähteisiin (uusiutuvat ja fossiiliset) ja kolme prosenttia fossiilisiin energialähteisiin. Päätoimiensa perusteella hankkeet voidaan luokitella seuraavasti: kantaverkon ulkopuolinen pienimuotoinen sähköntuotanto¹² (42 %), sähköverkkojen yhteenkytkentä, sähkön siirto ja jakelu (42 %), hallinto/valmiuksien kehittämisen¹³ (9 %) sekä ruoanlaittoon tarkoitettu energia ja muut toimet (7 %).

09

Rahoituksesta yhteensä 106 miljoonaa euroa myönnettiin 50:lle Itä-Afrikassa käynnistetyille hankkeelle. Alle 20 prosentilla Itä-Afrikan maiden väestöstä on sähköä käytettävissään, ja alueella sähkön saatavuus on ylivoimaisesti Afrikan huonoin¹⁴. Sama pätee myös ruoanlaittoon käytettävään muuhun kuin kiinteään polttoaineeseen: sitä on käytettävissä alueen väestöstä alle 10 prosentilla, Länsi- ja Keski-Afrikan alueiden väestöstä taas noin 20 prosentilla ja eteläisen Afrikan väestöstä yli 40 prosentilla¹⁵.

- 6 Ehdotuspyyntömenettelyä ei käytetä vain energia-alan välineen yhteydessä. Lisätietoja on Kansainvälisen yhteistyön ja kehitysasioiden pääosaston verkkosivustolla osoitteessa <http://ec.europa.eu/europeaid/prag/>.
- 7 EU:n myöntämä 3,5 miljoonan euron rahoitus kanavoidaan valtuutus sopimuksella Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit -yhteykselle (GIZ), joka hallinnoi noin 16,5 miljoonan euron hanketta. Muu rahoitus tulee Itävaltalta, Ranskalta, Saksalta, Alankomailta, Ruotsilta ja Suomelta. Välineellä pyritään kehittämään institutionaalisia valmiuksia ja parantamaan energia-alan yksityisten investointien toimintaedellytyksiä.
- 8 Alun perin suunniteltu määrä oli enintään 40 miljoonaa euroa, mutta rahoitusta myönnettiin 24,8 miljoonaa euroa kuudelle hankkeelle.
- 9 Rahoitusta myönnettiin 17 miljoonaa euroa ensisijaisesti helpottamaan eri maiden kansallisten verkkojen yhteenkytkentöjä.
- 10 Ehdotusten arviointiin, hankkeiden seurantaan, arviointiin ja tarkastukseen liittyvät konsultointi ja palvelut sekä satunnaiset kulut.
- 11 Toiseen energia-alan välineeseen liittyvät kaksi viimeistä ehdotuspyyntöä julkaistiin maaliskuussa ja lokakuussa 2013 ja saatettiin päätökseen joulukuussa 2014. Avustuksia myönnettiin yhteensä 147,5 miljoonaa euroa 31 hankkeelle.
- 12 Melko pieni sähköntuotantoyksikkö, joka tuottaa sähköä jakeluverkkoon, jota ei ole liitetty kantaverkkoon.
- 13 Kaikki muiden luokkien hankkeet sisältävät valmiuksien kehittämiseen liittyviä osia.
- 14 Afrikan muilla alueilla sähköä on käytettävissä 34–44 prosentilla väestöstä. Yksityiskohtaisia tietoja on Afrikan ja EU:n energia-alan

Tarkastuksen sisältö ja lähestymistapa

10

Tilintarkastustuomioistuin pyrki arvioimaan, onnistuiko komissio käyttämään energia-alan välinettä uusiutuvan energian saatavuuden parantamiseen Itä-Afrikan köyhien keskuudessa. Tarkastuksessa painotettiin kolmea seuraavaa keskeistä kysymystä:

- a) Myönsikö komissio energia-alan välineestä uusiutuvan energian tukea hyvin priorisoiduille ja suunnitelluille hankkeille?
- b) Seurasiko komissio hankkeita asianmukaisesti?
- c) Saavutettiin hankkeissa tavoitteet?

11

Tarkastuksessa keskityttiin uusiutuvan energian hankkeisiin¹⁶, jotka saivat rahoitusta kahden ensimmäisen ehdotuspöytäkirjan perusteella kahdessatoista Itä-Afrikan maassa¹⁷. Tarkastus toimitettiin kesäkuun 2014 ja helmikuun 2015 välisenä aikana, ja sen yhteydessä

- a) tarkasteltiin EU:n toimintapoliittisia asiakirjoja, jotka liittyvät kehitysmaiden energia-alaan, EKR:n yhteistyöstrategiaan ja energia-alan välineeseen
- b) haastateltiin Kansainvälisen yhteistyön ja kehitysasioiden pääosaston virkamiehiä ja sopimuskumppaneiden edustajia
- c) tarkasteltiin 16:tä hanketta, jotka toteutettiin viidessä maassa: Keniassa, Madagaskarissa, Mosambikissa, Tansaniassa ja Sambiassa (ks. *liite I*)¹⁸. Valintaperusteina olivat olennaisuus¹⁹ ja kaikkien käytettävien teknologioiden sekä erityyppisten täytäntöönpano- ja yhteistyökumppaneiden²⁰ kattaminen; tavoitteena oli arvioida hankkeiden vaikuttavuutta arviomalla ne komission tulosperusteiseen seurantarjestelmään perustuvan

menetelmän avulla relevanttien kriteereiden perusteella (ks. *liite II*)

- d) tehtiin 13.–23. lokakuuta 2014 Madagaskariin sekä 3.–20. marraskuuta Sambiaan ja Tansaniaan tarkastuskäynnit, joiden yhteydessä haastateltiin EU:n edustuston henkilöstöä, edunsaajamaiden julkisyhteisöjen edustajia ja täytäntöönpanokumppaneita. Lisäksi tarkastettiin kahdeksan hanketta paikan päällä.

kumppanuutta koskevassa kertomuksessa "Report Africa-EU Energy Partnership 2011/2012" (<http://www.euei-pdf.org/support-to-the-africa-eu-energy-partnership-aeeep>).

- 15 Ruoanlaittoon käytettävä muu kuin kiinteä polttoaine on pääasiassa kanistereissa säilytettävää kaasua tai paloöljyä, jota käytetään polttopuun ja puuhiilen sijaan.
- 16 Aurinkosähkö, tuuli- ja vesivoima sekä biomassa.
- 17 Tarkastuksen kohteena olleet Itä-Afrikan maat olivat Burundi, Djibouti, Eritrea, Etiopia, Kenia, Madagaskar, Malawi, Mosambik, Ruanda, Tansania, Uganda ja Sambia.
- 18 Huomautuksissa viitataan hankkeisiin liitteissä olevan numeroinnin ja lyhennetyn nimen mukaisesti.
- 19 Energia-alan välineestä myönnetty rahoitus vähintään 0,5 miljoonaa euroa.
- 20 Valtioista riippumattomat järjestöt, puolijulkiset elimet ja yksityiset yritykset.

Komissio priorisoi energia-alan välineestä myönnettävän tuen hyvin, mutta neljänneksessä tarkastetuista hankkeista oli vakavia suunnitteluputteita

12

Tilintarkastustuomioistuin tutki, oli-ko komissio priorisoinut energia-alan välineestä myönnettävän tuen hyvin ja myöntänyt tukea hyvin suunnitelluille hankkeille.

Valintaprosessi johti energia-alan välineen ensisijaisten tavoitteiden mukaisten hankkeiden tukemiseen

13

Ehdotuspyyntöjärjestelmään sisältyy avoin ja hyvin dokumentoitu valintapro- sessi (ks. *laatikko 2*).

Hanke-ehdotusten valinta

Laajan osallistumisen, avoimuuden ja kysyntäpainotteisuuden varmistamiseksi ehdotuspyynnöt ja hakijoille suun- natut ohjeet julkaistaan laajasti. Ohjeissa annetaan käytännön ohjeita hakijoille ja esitetään pyynnön tavoitteet ja painopisteet. Hakijat toimittavat alustavan ehdotuksen, jossa kuvaillaan ehdotetun hankkeen pääpiirteet, ja täydellisen hakemuksen, jossa esitetään ehdotetut toimet ja talousarvio yksityiskohtaisesti sekä yksityiskohtaiset tiedot hakijoista.

Ehdotuspyynnön hallinnointia valvoo arviointikomitea²¹, joka vastaa siitä, että ehdotukset arvioidaan pyynnön ohjeissa esitettyjen valinta- ja myöntämisperusteiden mukaisesti.

Sekä alustavan ehdotuksen että täydellisen hakemuksen arvioi kaksi henkilöä, useimmissa tapauksissa ulkopuo- linen konsultti ja EU:n kyseisen edustuston edustaja²². Arvioinnissa käytetään pisteytysjärjestelmää ja vakioituja arviointitaulukoita, joiden kriteereihin kuuluvat muun muassa hankkeiden merkityksellisyys, toteutettavuus, vaikut- tavuus, kestävyys ja kustannustehokkuus.

Jos arvioijilla on merkittäviä näkemyseroja, arviointikomitea suorittaa kolmannen arvioinnin ja määrittää lopullisen pistemäärän.

Avustukset myönnetään niille hankkeille, jotka ovat saaneet eniten pisteitä.

²¹ Energia-alan välineeseen liittyvien ehdotuspyyntöjen yhteydessä arviointikomitea koostuu komission (kansainvälisen yhteistyön ja kehitysasioiden pääosasto, ympäristöasioiden pääosasto, tutkimuksen ja innovoinnin pääosasto, energian pääosasto) ja AKT-sihteeristön edustajista.

²² Kun hankkeeseen sisältyy toimia useammassa kuin yhdessä maassa, ulkopuolinen konsultti ja kansainvälisen yhteistyön ja kehitysasioiden pääosaston kyseisen alueellisen yksikön edustaja arvioivat hankkeen.

14

Energia-alan välineeseen liittyvien kahden ensimmäisen ehdotuspyynnön perusteella toimitettiin 975 ehdotusta, joista valittiin 142 hanketta (15 %). Hankkeiden merkityksellisyyden osalta valintaperusteilla varmistettiin, että hankkeet olivat energia-alan välineen ja ehdotuspyyntöjen ensisijaisten tavoitteiden mukaisia:

- a) Kaikki tarkastuksen kattamat 12 Itä-Afrikan maata sovelsivat tai olivat kehittämässä kansallista energiapolitiikkaa. Näistä maista yhdeksältä myönnettiin tukea myös EUE:n kumppanimaiden vuoropuhelun (ks. kohta 6) mukaisesti institutionaalisten valmiuksien kehittämistä ja

energia-alan investointien liike-toimintaympäristön parantamista varten (ks. **liite III**)²³.

- b) Etusijalle asetettiin uusiutuvia energialähteitä käyttävät hankkeet, joiden osuus myönnettyistä avustuksista oli 85 prosenttia (ks. kohta 8).
- c) Hankkeet koskivat nykyaikaisten energiapalvelujen saantiin liittyviä tarkoin määriteltyjä tarpeita (ks. **laatikko 3**) maaseutualueilla tai kasvukeskusten ulkopuolisilla alueilla, joilla elää enimmäkseen taloudellisesti vaatimattomasti menestyviä tai köyhiä yhteisöjä.

23 Kahdeksassa maassa energia valittiin myös 11. EKR:n yhteistyöstrategian painopistealaksi.

Laatikko 3

Köyhien väestönsien keskeiset energiantarpeet

Maaseutualueilla ja kasvukeskusten ulkopuolisilla alueilla kotitalouksien keskeisiä sähköntarpeita ovat yleensä valaistus, matkapuhelinten lataaminen, radio- tai televisiovastaanotin ja ilmankierto sekä aina, kun se on mahdollista, jääkaappi, ilmastointi tai muut laitteet. Kylän tai yhteisön tasolla tärkeintä on tavallisesti sähkön toimittaminen terveysasemille ja seuraavaksi tärkeintä sähkön jakelu hallinnollisiin tiloihin, kouluihin ja tarvittaessa veden pumpaukseen. Sähkön saanti tekee mahdolliseksi esimerkiksi sellaisen taloudellisen toiminnan kuin viljan jauhaus, riisin kuoriminen, sahaus, elintarvikkeiden jäähdyttäminen, vaatteiden valmistus tai tietoliikennekeskukset.

Ruoanlaittoon käytettävä energia saadaan edelleen suurimmaksi osaksi polttopuusta tai puuhiilestä. Valmistetut liedet, joilla saadaan polttoainesäätöjä, ja ympäristön kannalta järkevä metsätalous ovat ensiaskelia kohti tehokkaampaa energian käyttöä ja tuotantoa. Nykyaikaisia energiaratkaisuja ruoanlaittoa varten ovat esimerkiksi kottuhintaisten ja turvallisten kaasukanistereiden saatavuus tai biokaasun tuotanto lähellä käyttöpaikkaa. (Lähteet: erilaiset hankeasiakirjat ja raportti "Poor people's energy outlook 2013". <http://practicalaction.org/ppoe2013-pr>)

Kuva 2

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin.

Tiedotustaulu hankkeessa "Integroitujen nykyaikaisten energia- palvelujen saatavuuden parantaminen köyhyyden poistamiseksi" (Matadi, Sihan piiri, Tansania)

Neljännestä tarkastetuista hankkeista rahoitettiin, vaikka niissä oli havaittu arviointiprosessin yhteydessä merkittäviä suunnittelupuutteita

15

Hankkeiden suunnittelun osalta käytettiin asianmukaisia arviointiperusteita, joilla arvioitiin

- i) toiminnallinen elinkelpoisuus (kumppanien valmiudet ja hankkeen toteutukseen käytettävät menetelmät)
- ii) kestävyys (sosioekonominen, rahoituksellinen, tekninen ja ekologinen)
- iii) kustannustehokkuus (kustannusten ja odotettujen tulosten suhde)
- iv) toistettavuus (demonstratiivinen vaikutus eli myöhempien hankkeiden mallina toimiminen).

16

Tarkastetuista hankkeista yhdessätoista arviointi ja molempien arvioijien tekemät analyttiset huomautukset olivat johdonmukaisia. Viidessä muussa hankkeessa näin ei ollut. Niissä valintaprosessiin vaikuttivat epäjohtonmukaisuudet, joita arviointikomitea ei havainnut:

- a) Yhdessä tapauksessa²⁴ ulkopuolisen arvioijan antama korkea pistemäärä ei ollut looginen, kun otetaan huomioon hänen havaitsemansa vakavat suunnittelupuutteet ja hankkeen epäonnistumisen suuri riski²⁵. Koska molempien arvioijien antamat pistemäärät olivat kynnsarvoa korkeampia, hanke valittiin.

- b) Muissa neljässä hankkeessa²⁶ ehdotukselle oli tehtävä kolmas arviointi, koska ulkopuoliset arvioijat viittasivat vakaviin suunnittelupuutteisiin, minkä vuoksi hankkeisiin liittyi suuri riski (esimerkiksi hakijan kokemuksen puute, liian kunnianhimoiset tavoitteet, epärealistinen toteutuksen suunnittelu, primaarienergiälähteiden kestävyys vaarantuminen, epäedullinen kustannustehokkuus, liian optimistinen ja/tai epäselvä liiketoimintasuunnitelma). Kolmannessa arvioinnissa, jossa suositeltiin avustuksen myöntämistä, ei kuitenkaan otettu asianmukaisesti huomioon havaittuja riskejä ja asianmukaisten riskienvähentämistoimenpiteiden puuttumista.

17

Näistä viidestä hankkeesta neljässä²⁷ vakavat suunnittelupuutteet olivat pääsyyinä hankkeiden epäonnistumiseen (ks. kohta 36).

18

Valintaprosessi käsitti kunkin hankkeen loogisen viitekehyksen asianmukaisuuden arvioinnin²⁸. Hankkeiden tavoitteet olivat SMART-periaatteen mukaisia²⁹, mutta valitut tavoitteiden saavuttamista kuvaavat tulosindikaattorit eivät asianmukaisten toteutettavuustutkimusten puuttumisen vuoksi aina perustuneet todellisen lähtötilanteen määrittelemiseen ja huolellisesti harkittuihin tavoitteisiin.

- 24 Hanke 5 (Up-scaling).
- 25 Esimerkiksi liian kunnianhimoiset erittäin optimistiset oletukset ja liiketoimintasuunnitelmat, käynnissä oleva pilottihanke ei ollut osoittautunut soveltuvaksi.
- 26 Hankkeet 2 (Best Ray), 6 (Bioenergelec), 13 (Nice Roll-out) ja 16 (Wood and charcoal).
- 27 Hankkeet 5 (Up-scaling), 6 (Bioenergelec), 13 (Nice Roll-out) ja 16 (Wood and charcoal). Ks. *liite VI*, sarake "Suunnittelu", hankkeet, joiden arvosana on C tai D.
- 28 Siinä esitetään hankkeella käsiteltävien sosioekonomisten tarpeiden sekä hankkeen tavoitteiden, panosten, toimien ja tulosten välinen suhde.
- 29 Täsmälliset, mitattavissa ja toteutettavissa olevat, asiaan kuuluvat ja ajallisesti määritetyt tavoitteet (Specific, Measurable, Achievable, Relevant and Time-bound).

19

Päätökseen tai lähes päätökseen saate-
tuista 13 hankkeesta viidessä oli tarpeen
muuttaa tulosindikaattoreita merkittä-
västi, jotta ne voitiin sopeuttaa kentällä
vallitsevaan todellisuuteen³⁰, optimoi-
da tekniset vaihtoehdot³¹ tai käsitellä
odottamatonta tapahtumaa³² (ks. **liite
IV**). Tämä koski pääasiassa ensimmäisen
energia-alan välineen hankkeita. Toisen
energia-alan välineen hankkeissa komis-
sio otti tämän kysymyksen huomioon.
Toiseen energia-alan välineeseen liitty-
vässä ensimmäisessä ehdotuspyynnössä
suositeltiin toteutettavuustutkimusten te-
kemistä ennen hakemuksen esittämistä,
ja toisessa ehdotuspyynnössä tutkimuk-
sen tekemisestä tehtiin pakollista.

Komissio ei seurannut kaikkia hankkeita asianmukaisesti

20

Tilintarkastustuomioistuin tutki, saiko
komissio hankeraporteista riittävästi
tietoja seurataksaan niiden edistymistä
ja toteuttaakseen tarvittaessa asianmu-
kaiset toimet ajoissa.

Täytäntöönpanokumppanei- den toimittamien raporttien laatu vaihteli

21

Täytäntöönpanokumppaneiden kanssa
tehtyjen avustussopimusten määräysten
mukaan avustuserät maksetaan EU:n
edustuston hyväksyttyä toimintaa ja
rahoitusta kuvaavat väli- ja loppurapor-
tit. Raporttien olisi oltava avustussopi-
muksessa esitettävän mallin mukaisia:
niissä olisi lueteltava toteutetut toimet,
selitettävä, miksi tiettyjä suunniteltuja
toimia ei voitu toteuttaa, kuvailtava esiin
tulleita ongelmia ja niiden ratkaisemista
yksityiskohtaisesti ja arvioitava saavutet-
tuja tuloksia.

22

Tarkastetuista 16 hankkeesta viidessä
raportointi tehtiin oikea-aikaisesti ja se
vastasi laadultaan odotuksia. Kaikissa
näissä viidessä hankkeessa toteuttajina
olivat kokeneet kehitysyhteistyökump-
panit³³. Muissa hankkeissa

- a) toimintaa kuvaavista raporteista
puuttui säännöllisesti tavoitteiden
saavuttamisen edistymistä koskevia
väliaikatieitoja
- b) raporteissa oli usein vain vähän
tietoja suunnitelluista tai toteute-
tuista toimista, kun edistys ei ollut
tydyttävää
- c) toteutuksen viivästyessä huomati-
vasti maksupyyntöjä ja niihin liitty-
viä raportteja toimitettiin harvem-
min, jolloin EU:n edustustot saivat
vielä vähemmän tietoja.

- 30 Hankkeessa 5 (Up-scaling)
todettiin, että käytettävissä
olevat resurssit eivät
vastanneet kohdepaikkojen
maantieteellistä jakautumista
ja lukumäärää. Hankkeessa 15
(Boreale) todettiin, että
tuulivoimayksiköiden
kustannukset ja tekninen
monimutkaisuus eivät
vastanneet paikallisia
valmiuksia ja yhdessä kylässä
(kahdeksasta) ei ollut
riittävästi asukkaita, jotta
hanke olisi ollut kestävä.
- 31 Hankkeessa 8 (Sahambano)
topografinen tutkimus osoitti,
että käytettävissä oleva
vesivoiman määrä olikin
700 kW suunnitellun 460 kW:n
sijaan. Hankkeessa 7 (rHYviere),
asennettu vesivoima
hankkeen kolmella
kohdealueella oli 890 kW
suunnitellun 600 kW:n sijaan.
- 32 Hankkeessa 6 (Bioenergelec)
yhdessä kohdealueen (viidestä
suunnitellusta) metsävarat
tuhoutuivat syklonin vuoksi
ennen sähköntuotantoyksikön
rakentamista.
- 33 Hankkeet 2 (Best-Ray),
4 (Biogas), 7 (rHYviere),
9 (Resouth) ja 15 (Boreale).

23

Kansainvälisen yhteistyön ja kehitysassioiden pääosasto teki sopimuksen konsultointiyrityksen kanssa, jotta tämä auttaisi EU:n edustustoja täytäntöönpanokumppaneiden raportoinnin arvioinnissa, tallentaisi tietoja toteuttamisen edistymisestä, kehittäisi jäsenellään seurantatyökalun energia-alan välinettä varten ja laatisi raportteja energia-alan välineen kokonaistuloksista. Kun konsultointiyritys havaitsi raporttien oikea-aikaisuuteen, laatuun tai täydellisyyteen liittyviä puutteita, yritys ilmoitti asiasta täytäntöönpanokumppanille ja EU:n edustustolle ja esitti tarvittaessa suosituksia toteutuksen helpottamiseksi. Se sai tavallisesti kumppanien raportit arvioitua yhden–viiden kuukauden kuluessa raportin kattaman ajanjakson päättymisestä. Yrityksen toiminnassa oli kuitenkin sopimuksen myöhäisen jatkamisen vuoksi usean kuukauden tauko, joka viivästytti arviointia huomattavasti joissakin tapauksissa (ks. *liite V*).

24

Edellä mainittu yhden elimen suorittama vakioitu arviointi oli hyödyllinen, sillä se yhtenäisti ja paransi täytäntöönpanokumppanien raportointia jonkin verran. Konsultointiyrityksellä ei kuitenkaan ollut valtaa panna suosituksia täytäntöön eikä sen sopimuksessa varauduttu paikan päällä tapahtuvan täytäntöönpanokumppanien toimittamien tietojen tarkistamisen edellyttämään resursien käyttöön. Tiedot voitiin tarkistaa vasta, kun käytettävissä oli muita tietolähteitä³⁴.

25

Tarkastettujen hankkeiden talousarvioissa oli varauduttu pakollisiin väli- ja loppuarviointeihin, jotka täytäntöönpanokumppanit järjestäisivät ja antaisivat ulkopuolisten konsulttien tehtäväksi. Väliarviointeista tehtiin vain puolet. Tarkastetuista yhdestätoista ensimmäisen energia-alan välineen hankkeesta viidelle ei ollut tehty väliarviointia, vaikka ne oli aloitettu vuonna 2008 ja oli määrä saattaa päätökseen noin vuosi tarkastusajankohdan jälkeen³⁵. Toisen energia-alan välineen hankkeista yksi³⁶ oli ollut käynnissä noin kolme vuotta ja sen suunniteltiin päättyvän alle vuoden kuluessa, mutta sillekään ei ollut tehty väliarviointia (ks. *liite V*).

Joidenkin sellaisten hankkeiden tapauksessa, joiden toteuttamisessa oli vakavia vaikeuksia, komissio ei toteuttanut asianmukaisia toimenpiteitä ajoissa

26

Hankkeiden raportointiin liittyviä puutteita korostettiin helmikuussa 2012 julkaistussa kansainvälisen yhteistyön ja kehitysassioiden pääosaston järjestämän ensimmäisen tarjouspyynnön väliarviointia koskevassa kertomuksessa³⁷. Komissio ei seurannut tämän havainnon perusteella toteutettavia jatkotoimia eli ei määritellyt suunniteltuja korjaavia toimia, niiden aikataulua ja vastuunjakoja³⁸.

- 34 EU:n edustuston ohjelmapäällikön laatimat raportit paikan päälle tehdyistä käynneistä, tulosperusteiseen seurantaan liittyvät kertomukset ja ulkopuoliset arvioinnit.
- 35 Hankkeen 6 (Bioenergelec) väliarviointi tehtiin maaliskuussa 2013 eli viisi vuotta sen jälkeen, kun hankkeen alun perin kolmivuotinen täytäntöönpanokausi oli alkanut.
- 36 Hanke 16 (Wood and charcoal).
- 37 Yhdeksänneistä EKR:sta rahoitettavaan energia-alan välineeseen liittyvän ensimmäisen tarjouspyynnön väliarviointi.
- 38 Tämä ongelma ei koske vain tätä arviointia. Kuten erityiskertomuksessa nro 18/2014 "EuropeAidin arviointijärjestelmä ja tulospainotteinen seurantajärjestelmä" todetaan, arviointien havaintojen seurannassa on puutteita (kohdat 56–60).

27

Jos täytäntöönpanokumppanit eivät täytä raportointivelvoitteitaan, kansainvälisen yhteistyön ja kehitysasioiden pääosastolla on sopimusten mukaan valtuudet pyytää milloin tahansa lisätietoja, jotka on toimitettava kuukauden kuluessa, irtisanoa sopimus ja periä takaisin jo maksetut erät, joita ei ole perusteltu. Kansainvälisen yhteistyön ja kehitysasioiden pääosasto ei ole käyttänyt näitä valtuuksiaan tarkoituksenmukaisesti.

28

Tarkastetuissa kolmessa EU:n edustustossa oli hyvin vähän näyttöä siitä, että ohjelmapäälliköt olisivat käyneet säännöllisesti tutustumassa hankkeisiin paikan päällä, vaikka EU:n edustustot tiesivät hankkeiden vakavista vaikeuksista, kuten molempien epäonnistuneiden ensimmäisen energia-alan välineen hankkeiden tapauksessa³⁹. Syyksi esitettiin resurssien asettamat rajoitukset ja se, että kumppanimaiden EKR:n yhteistyöstrategiaan liittyvät ohjelmat asetettiin etusijalle energia-alan välineen hankkeisiin nähden⁴⁰.

29

Niissä hankkeissa, joihin edustuston henkilökunta tekee harvoin käyntejä tai joissa esiintyy vaikeuksia, EU:n edustustojen ohjelmapäälliköt voivat pyytää kansainvälisen yhteistyön ja kehitysasioiden pääosaston suunnittelemaa tulosperusteiseen seurantaan liittyvää käyntiä. Tarkastetuista 16 hankkeesta kymmeneen kohdistui vähintään yksi tulosperusteiseen seurantaan liittyvä käynti⁴¹ (ks. *liite V*). Tätä mahdollisuutta ei kuitenkaan hyödynnetty riittävästi hankkeissa, joiden toteuttamisessa oli vakavia ja tiedossa olevia vaikeuksia:

- a) Hankkeeseen 5 (Up-scaling), joka alkoi tammikuussa 2008, tehtiin vain yksi tulosperusteiseen seurantaan liittyvä käynti kesäkuussa 2013. Raportissa korostettiin kaoottista tilannetta, mutta oli liian myöhäistä toteuttaa korjaavia toimenpiteitä.

- b) Hankkeeseen 6 (Bioenergelec), joka alkoi huhtikuussa 2008, ei tehty koskaan tulosperusteiseen seurantaan liittyvää käyntiä, vaikka toteutus viivästyi huomattavasti⁴² ja saavutetut tulokset olivat heikkoja.

30

Jos komissio katsoo, ettei sopimusta voida enää toteuttaa tehokkaasti tai asianmukaisesti, komissio voi pyrkiä ratkaisemaan asian yhdessä täytäntöönpanokumppanin kanssa ja irtisanoa sopimuksen, jos asiaa ei pystytä ratkaisemaan. Komissio ei tehnyt näin, vaikka vuoden 2010 keskivaiheilla oli selvää, ettei kumpaakaan kohdassa 29 mainituista hankkeista voitu enää toteuttaa suunnitellusti:

- a) Hankkeessa 5 (Up-scaling) yksi vaihtoehto olisi voinut olla vähentää hankkeen maantieteellistä laajuutta ja kohteena olevien kylien määrää merkittävästi ja harkita uudeleen purgheran viljelyohjelman jatkamista⁴³.
- b) Hankkeessa 6 (Bioenergelec) hankesuunnitelmaa olisi voitu arvioida uudelleen sen perusteella, että myös Madagaskarissa saman kumppanin aiemmin toteuttamassa samanlaisessa hankkeessa oli saatu heikkoja tuloksia⁴⁴.

- 39 Hankkeen 5 (Up-scaling) täytäntöönpanokausi pidennettiin 78 kuukauteen ja hankkeen 6 (Bioenergelec) 81 kuukauteen (ks. *liite V*). Hankkeesta 6 (Bioenergelec) ei voitu esittää dokumentoitua käyntiä tilintarkastustuomioistuimen tarkasteltavaksi.
- 40 Paikan päälle hankekohteisiin tehtyjen käyntien riittämätön määrä ei koske pelkästään energia-alan välineen hankkeita. Kuten kansainvälisen yhteistyön ja kehitysasioiden pääosaston toimintakertomuksessa vuodelta 2014 todetaan, EuropeAid ei saavuttanut tavoitettaan, jonka mukaan vähintään 80 prosenttiin käynnissä olevista hankkeista ja sopimuksista tehtäisiin käynti (s. 112 ja liite 10, s. 297-299). Vuonna 2014 kokonaistulos oli 69 prosenttia eli pienempi kuin vuonna 2013 saavutettu 72 prosenttia. Yhtenä syynä mainitaan henkilöstön supistaminen.
- 41 Kolmeen hankkeeseen kohdistui kaksi tulosperusteiseen seurantaan liittyvää käyntiä.
- 42 Alun perin 36-kuukautiseksi suunniteltu täytäntöönpanokausi pidennettiin 81-kuukautiseksi.
- 43 Purghera on kasvi, jonka öljyä sisältävistä siemenistä valmistetaan biodieseliä.
- 44 Kaksi vuotta aiemmin aloitettu hanke ei tuottanut tyydyttäviä tuloksia, erityisesti epäluotettavien koneiden vuoksi, jotka olivat samanlaisia kuin hankkeessa 6 (Bioenergelec) käytetyt koneet.

31

Toisen energia-alan välineen hanketta 16 (Wood and charcoal) toteuttaa parhailaan yksityinen metsäyhtiö useissa maisa. Hanke käynnistyi maaliskuussa 2012. Kun suunniteltuun päättymisajankohtaan (heinäkuu 2015) oli alle vuosi, puuhiiltä koskevassa innovatiivisessa osassa⁴⁵ ei ollut edistytty ollenkaan ja oli epätodennäköistä, että osa toteutuisi. Kyseisten maiden EU:n edustustot eivät olleet pyrkineet selvittämään hankkeen epäonnistumisen syitä eivätkä olleet toteuttaneet mitään toimia tilanteen korjaamiseksi. Koska puuhiiltä koskeva innovatiivinen osa oli ollut peruste sille, että hankkeelle voitiin myöntää rahoitusta energia-alan välineestä, puuhiiltä koskevan osan toteuttamatta jättäminen tarkoittaa, että komissio saattaa pystyä perimään osan rahoituksesta takaisin.

Suurin osa tarkastetuista hankkeista onnistui, ja niillä oli hyvät kestävyysnäköymät

32

Tilintarkastustuomioistuin tutki, saavutettiin hankkeissa tavoitellut tulokset suunnitellusti ja olivatko tulokset kestäviä.

Neljänneksessä tarkastetuista hankkeista suurin osa odotetuista tuloksista jäi saavuttamatta

33

Hanke-ehdotuksissa ilmoitetuissa ja avustussopimuksessa myöhemmin määritellyissä täytäntöönpanokausissa aliarvioitiin yleensä hankkeiden toteuttamiseen tarvittava aika⁴⁶. Tarkastetuista yhdestätoista ensimmäisen energia-alan välineen hankkeesta yhdeksää oli jatkettava, ja niistä kahdessa tarvittiin aikaa yli kaksinkertainen määrä alun perin suunniteltuun verrattuna (ks. *liite IV*).

34

Tarkastetuista 16 hankkeesta 12 onnistui: viidessä oli ylitetty alkuperäiset tavoitteet tai niiden ylittäminen oli todennäköistä, kahdessa oli saavutettu asetetut tavoitteet tai niiden saavuttaminen oli todennäköistä, ja viidessä tavoitteiden saavuttaminen oli epätodennäköistä, mutta tulokset olivat silti kohtuullisia⁴⁷ (ks. *liite IV* ja *liite VI*, sarake "Tulokset", hankkeet, joiden arvosana on A tai B). **Laatikossa 4** esitetään kaksi esimerkkiä onnistuneista hankkeista.

45 Teollisuusunien käyttö heikkotuottoisten käsin valmistettujen unien sijaan.

46 Esimerkiksi toteutettavuustutkimukset, rakennuslupahakemukset ja hankintaprosessit (ks. myös kohta 19).

47 Tulokset ovat yli 75 prosenttia tavoitearvoista tai hankkeen toteutuksen päätyttyä havaittiin myönteistä kehitystä (esimerkiksi sähköverkkoon liitettyjen kotitalouksien määrä nousemassa vähitellen).

Esimerkkejä onnistuneista hankkeista

Hanke 4 (Biogas) – Keniassa toteutetussa hankkeessa pyrittiin ottamaan talteen metaania lietalannan mädättämöistä pienillä maatiloilla, joilla oli kolmesta kymmeneen lehmää. Biokaasu käytetään polttoaineena tilanomistajan kotitaloudessa ruoanlaittoon. Näin voidaan säästää polttopuuta tai puuhiiltä, vähentää huomattavasti sisäilman saastumista ja parantaa lietalannan lannoitusominaisuuksia. Hankkeeseen osallistui mikroinstituutioita ja julkisia hankkeen edistäjiä, jotta voitiin varmistaa sen toistettavuus. Hankkeessa pystyttiin asentamaan yhteensä 765 mädättämöä viidessä Kenian maakunnassa (kun tavoitteena oli 460).

Hanke 14 (Small-scale solar) – Hankkeen tavoitteena oli tarjota kestävän pienimuotoisesti tuotetun aurinkoenergian käyttämättömyys noin 18 000 ihmiselle (tai 4 000 perheelle) kahdella maaseutalueella Mosambikissa. Aurinkoenergiolla ladattavilla lyhdyillä korvataan puun tai paloöllyn käyttö valaistuksessa. Lyhtyjä on saatavissa kohtuullista päivämaksua vastaan pienistä yrityksistä (latausasemilta), joita hoitavat hankkeessa erityiskoulutusta saaneet paikalliset yrittäjät. Latausasemia on asennettu 41 kaikkiaan 25 kylään ja 14 760 ihmisellä (eli 82 prosentilla tavoitteesta) on käytettävissään taloudellinen ja puhtaaseen energiateknologiaan perustuva valaistus. Puolet yrittäjistä on naisia. Aurinkoenergiolla toimivia latausasemia käytetään myös matkapuhelinten ja muiden pienten laitteiden, kuten radioiden ja hiusleikkurien, lataamiseen.

35

Maaseudun sähköistämishankkeet, jotka sisältävät energiapalvelujen toimittamisen kotitalouksille ja paikallisille julkisille rakennuksille (liittämällä ne miniverkoon kylissä tai käyttämällä itsenäisiä aurinkoenergiayksiköitä haja-asutusalueilla), vaikuttivat hyvin myönteisesti parantaen maaseutuyhteisöjen jokapäiväistä elämää, vaikka odotettua uutta taloudellisesta toimintaa olisikin syntynyt hitaasti. Lisäpalvelut ja -mukavuudet esimerkiksi kannustivat keskeisiä päteviä henkilöitä, kuten opettajia, lääkäreitä ja tuomareita, ottamaan vastaan työpaikan syrjäisiltä alueilta. Tämä taas esimerkiksi parantaa julkisten palvelujen saatavuutta ja luo välillisiä työpaikkoja, mikä on tärkeää köyhyyden vähentämisen edistämisen kannalta⁴⁸.

48 Esimerkiksi hankkeet 2 (Best Ray), 3 (Majaua), 7 (rHYviere), 10 (Rural electrification) ja 12 (Green energy).

Kuvat 3 ja 4

Sähköverkon laajentaminen muun muassa Kamilambon klinikalle, maaseudun sähköistämisen infrastruktuuria ja pienimuotoista energiantuotantoa koskevat hankkeet (Mumbwan piiri, Sambia)

Matalajännitteistä muuntajaa asennetaan jakeluverkkoon Sahasinakan kylässä, rHYviere-hanke (Fianarantsoan maakunta, Madagaskar)

Lähde: Euroopan tilintarkastustuomioistuin.

36

Neljässä hankkeessa suurin osa odote-tuista tuloksista jäi kuitenkin saavutta-matta, pääasiassa suunnittelupuutteiden ja komission hankkeiden toteuttamisen aikana suorittaman riittämättömän seurannan vuoksi (ks. *liite VI*, sarake ”Tu-lokset”, hankkeet, joiden arvosana on D):

- a) Viisi vuotta kestäneen toteuttamisen aikana hankkeessa 5 (Up-scaling) onnistuttiin saamaan vain 11 kylää suunnitellusta 120 kylästä nyky-aikaisten energiapalvelujen piiriin⁴⁹. Osa ostetuista laitteista jäi käyttä-mättä ja oli vanhentumassa.
- b) Hankkeessa 6 (Bioenergelec) oli tarkoitus käyttää biomassaa sähkön tuottamiseen polttamalla pääasias-sa puuta kattilassa, joka on liitetty generaattoria käyttävään höyryko-neeseen. Monet hankkeen valinta-vaiheessa tunnistetuista merkittä-vistä riskeistä toteutuivat⁵⁰. Metsän tuhoutuminen yhdellä valituista vii-destä kohdealueesta syklonin vuoksi oli toteutunut suuri riski, jota ei ollut tunnistettu. Kuusi vuotta hankkeen käynnistymisen jälkeen vain yksi asennus oli valmistunut ja sekin toimi vain satunnaisesti⁵¹. Viiden yksikön asentamisen suunnittelemin ennen vakuuttavan palautteen saamista pilottihankkeesta oli hyvin hätiköityä⁵².
- c) Hankkeessa 13 (Nice Roll-out) py-rittiin laajentamaan Gambiassa jo toiminnassa oleva aurinkoenergialla toimiva internetkeskus 50 paikka-kunnalle Sambiaan ja Tansaniaan. Hanke oli keskeytettävä täytäntöön-panokumppanin likvidaation vuoksi vuonna 2013. Yksityisen sektorin osallistumisen käsittävää liiketoi-mintamallia pidettiin huomattavana riskinä hankkeen arviointivaiheessa.

- d) Hankkeessa 16 (Wood and charcoal) tavoitteena oli kestävä puun ja puuhiilen tuotanto maaseutualu-eilla. Täytäntöönpanokumppani oli kiinnostuneempi kannattavasta puuteollisuudesta kuin puuhiiltä koskevasta innovatiivisesta osasta, jonka perusteella hankkeelle voitiin myöntää rahoitusta energia-alan välineestä.

Lähes kaikilla tarkastetuilla onnistuneilla hankkeilla oli hyvät kestävyysnäköymät

37

Tarkastetuista onnistuneista 12 hank-keesta yhdessä tilanne oli kestävyiden kannalta huolestuttava hankkeen tek-nisen monimutkaisuuden ja paikallisten valmiuksien puutteellisuuden vuoksi. Vaarana oli tekninen epäonnistuminen lyhyellä–keskipitkällä aikavälillä⁵³. Muut 11 hanketta olivat todennäköisesti kestä-viä, jos tarvittavat suunnitellut toimen-piteet toteutettaisiin suunnitellusti ja toimintaympäristö ei heikkenisi liikaa⁵⁴ (ks. *liite VI*, sarake ”Kestävyys”, hankkeet, joiden arvosana on B).

- 49 Esimerkiksi pitkäkestoiset hankintaprosessit, logistiset rajoitteet, kysynnän luominen muiden teknologioiden kanssa käytävän kilpailun vuoksi ja tehon purgheran viljely. Hankkeeseen vaikuttaa lisäksi kumppanin ja toimittajan välinen oikeuskiista. Toimittaja ei täyttänyt sitoumustaan, mutta kieltäytyy maksamasta varoja takaisin.
- 50 Hanke kärsi myös laitetoimittajan ja maaseudun sähköistämisestä vastaavan kansallisen viraston (joka oli hankkeessa kumppanina) välisestä riitaisesta tilanteesta.
- 51 Brasiliaista alkuperää olevat koneet ovat pikemminkin prototyyppi, joka on yhä hyvin riippuvainen valmistajastaan.
- 52 Ehdotuksessa suunniteltiin kuuden yksikön asentamista, avustussopimuksessa yksikköjen määrä vähennettiin viiteen.
- 53 Hankkeen 9 (Resouth) arvosana on C tuuliturbiinia koskevan osan monimutkaisuuden sekä erittäin syrjäisen sijainnin vuoksi.
- 54 Ulkoiset tekijät, jotka voivat vaikuttaa hankkeisiin suoraan tai välillisesti, kuten sosioekonomiset olosuhteet, turvallisuustilanne, alakohtaisen politiikan huomattava muutos tai ympäristön pilaantuminen.

Huomautukset

38

Niillä hankkeilla, jotka käsittävät hajautetun sähköntuotantoyksikön ja verkkojakelun⁵⁵, kestävyys edellytyksenä ovat asianmukainen toiminnan hallinnointi (sähkön tuotanto ja myynti) ja säännöllinen tekninen kunnossapito⁵⁶. Kaikissa hankkeissa järjestettiin koulutusta tulevien toimijoiden hallinnointivalmiuksien ja teknisten valmiuksien kehittämiseksi. Kun otetaan huomioon paikalliset valmiudet, ajoittainen koulutus on kuitenkin edelleen tarpeen hankkeen päättymisen jälkeen, jotta voidaan varmistaa tuotantoyksiköiden paras mahdollinen toiminta⁵⁷.

- 55 Hankkeet 1 (Mwenga), 3 (Majaua), 7 (rHYviere), 8 (Sahambano), 9 (Resouth), 10 (Rural electrification) ja 15 (Boreale).
- 56 Joissakin tapauksissa on tarpeen kiinnittää erityistä huomiota esimerkiksi puutteisiin rakennetun infrastruktuurin ja asennettujen laitteiden laadussa.
- 57 Vakiintuneet täytäntöönpanokumppanit ovat joskus antaneet tukea omalla kustannuksellaan sopimuksensa päättymisen jälkeen, kuten hankkeessa 9 (Resouth).

Kuvat 5 ja 6

Aurinkosähköyksikkö koulun katolla ja käyttöohjeet, hanke ”energiapalvelujen saatavuuden parantaminen” (Kalomon piiri, Sambia)

Lähde: Euroopan
tilintarkastustuomioistuin.

39

Joissakin hankkeissa myös lisättiin tietoisuutta ympäristökysymyksistä (ks. **laatikossa 5** oleva esimerkki) ja järjestettiin koulutusta sähköistymisen myötä mahdollisiksi tulneiden mikroyritysten perustamista varten.

40

Tuotantoyksiköillä, jotka toimittavat sähköä vain yhdelle asiakkaalle (liitetty kantaverkkoon, jonka toiminnasta vastaa tavallisesti puolijulkinen elin), asiakkaan maksuhäiriöt voivat vaarantaa hankkeen kestävyys⁵⁸. Tämä riski on yleisesti tunnettu, ja kansallisten energiapolitiikkien uudistuksissa pyritään vähitellen varmistamaan parempien käytäntöjen soveltaminen ja tekemään kansallisesta sähköverkosta vastaavista toimijoista vakavaraisempia ja kyvykkäämpiä maksamaan toimittajilleen⁵⁹.

58 Hankkeet 7 (rHYviere, yksi kohde kolmesta) ja 8 (Sahambano).

59 Esimerkiksi Tansaniassa ja Madagaskarissa Maailmanpankki tukee laajoja ohjelmia, joilla uudistetaan energia-alaa.

Primaarienergiälähteiden suojeleminen on kestävyyskannalta keskeistä

Hanke 7 (rHYviere) – Hankkeen tavoitteena oli rakentaa pieniä vesivoimaan perustuvia sähköntuotantoyksiköitä Madagaskarin vuoristoalueelle. Vuoristoalueiden virtojen kestävyys edellyttää luonnollisen kasviston ja maatalouden järkevää hoitoa valuma-alueella, jotta sadevesi voi jatkuvasti imeytyä pohjamaahan. Hankkeeseen sisältyi primaarienergiälähteiden (virtojen) suojelemiseksi tärkeitä koulutus- ja tiedotusosia ja hyödyllinen ympäristöohjelma, johon viranomaiset osallistuivat. Ohjelma käsittää valuma-alueella asuville talonpojille myönnettäviä tukia, jotta heidän viljelymenetelmiään voidaan mukauttaa kasviston suojelemiseksi, erityisesti kaskeamisesta ja puuhiilen tuotantoon tarvittavasta metsänhakuusta aiheutuvan metsäkadon välttämiseksi. Paikallisille talonpojille myönnettäviin tukiin tarvittavat pitkäaikaiset varat hankittiin perimällä erityinen vero (2,5 prosenttia) vesivoimalla tuotetusta ja laaksossa olevaan kaupunkiin myydystä sähköstä.

41

Tilintarkastustuomioistuin toteaa, että komissio onnistui useimmiten energia-alan välineen käytössä, mutta olisi voinut käyttää välinettä tehokkaammin parantaakseen uusiutuvan energian saatavuutta köyhien keskuudessa Itä-Afrikassa.

42

Komissio myönsi energia-alan välineestä uusiutuvan energian tukea hyvin priorisoiduille hankkeille. Ehdotuspyynnöissä sovelletuilla asianmukaisilla perusteilla varmistettiin, että hankkeet olivat energia-alan välineen ensisijaisten tavoitteiden mukaisia. Tarkastetuista hankkeista neljännekselle myönnettiin kuitenkin avustusta valintaprosessin yhteydessä havaituista vakavista suunnittelupuutteista huolimatta. Näille hankkeille annettujen pistemäärien ja arvioijien analyttisten huomautusten välinen epä johdonmukaisuus viittaa siihen, että valintaprosessi ei ollut riittävän huolellinen (ks. kohdat 12–19).

Suositus 1 Hankkeiden huolellisempi valitseminen

Valintavaiheessa ehdotuspyyntöjä käyttäessään komission olisi arvioitava paremmin

- i) suunniteltujen toimien ja lieventämistoimenpiteiden suunnitteluun liittyvät riskit
- ii) kumppanimaan valmiudet hankkeiden täytäntöönpanosuunnitelmien osalta.

43

Komissio ei seurannut kaikkia hankkeita asianmukaisesti. Täytäntöönpanokumppaneiden toimittamien raporttien laatu vaihteli, ja kansainvälisen yhteistyön ja kehitysasioiden pääosaston raporttien parantamiseksi palkkaaman konsultin tuella oli myönteinen mutta vähäinen vaikutus. Joidenkin sellaisten hankkeiden tapauksessa, joiden toteuttamisessa oli vakavia vaikeuksia, komissio ei toteuttanut asianmukaisia toimenpiteitä ajoissa:

- a) Komissio ei pyrkinyt valvomaan, että avustussopimuksissa noudatetaan määriteltyjä raportointivelvoitteita.
- b) Komissio ei hyödyntänyt riittävästi EU:n edustustojen ohjelmapäälliköiden paikan päälle hankekohteisiin tekemiä käyntejä eikä tulospäätösten seuranta järjestelmän mukaisia arviointoja täydentääkseen täytäntöönpanokumppaneilta saatuja tietoja erityisesti silloin, kun hankkeissa tiedettiin olevan vakavia ongelmia.
- c) Vaikka komissio tiesi, ettei joitakin tarkastetuista hankkeista todennäköisesti toteutettaisi suunnitellusti, se ei pyrkinyt ratkaisemaan asiaa yhdessä täytäntöönpanokumppaneiden kanssa tai lopettamaan hankkeita (ks. kohdat 20–31).

Suositus 2 Hankkeiden seurannan vahvistaminen

Komission olisi

- i) valvottava tiiviisti avustusso-
musten määräysten noudattamista
toiminta- ja rahoitusraporttien ja
arviointien aikataulujen ja laadun
osalta
- ii) keskeytettävä avustuserien maksa-
minen ja pyydettyä täytäntöön-
panokumppaneita toimittamaan
tarvittavat tiedot, jos määräyksiä ei
noudateta
- iii) lisättävä herkkien hankkeiden
tapauksessa ohjelmapäälliköiden
paikan päälle tekemiä käyntejä ja tu-
losperusteiseen seurantaan liittyviä
käyntejä käyttäen riskiperusteista
lähestymistapaa
- iv) pyrittävä sopimaan ratkaisusta täy-
täntöönpanokumppanin kanssa, kun
hankkeiden toteuttaminen suunni-
tellusti on epätodennäköistä
- v) sovellettava rationaalista irtaan-
tumisstrategiaa sopimuksen irti-
sanomiseksi, kun asiaa ei pystytä
ratkaisemaan.

44

Suurin osa tarkastetuista hankkeista onnistui ja on todennäköisesti kestäviä, jos tarvittavat suunnitellut toimenpiteet toteutetaan ja toimintaympäristö ei heikene liikaa. Vaikka uutta taloudellista toimintaa syntyi hitaasti maaseutualueil-
la sähköistämisen jälkeen, ihmisten elä-
mänlaatu oli paranemassa merkittävästi,
erityisesti lisääntyneiden julkisten palve-
lujen saatavuuden ansiosta. Tarkastetuis-
ta hankkeista neljänneksessä valtaosa
odotetuista tuloksista jäi saavuttamatta.
Syynä olivat pääasiassa sekä suunnitte-
lupuuotteet, joita ei pyritty korjaamaan,
että komission toteuttaman seurannan
riittämättömyys (ks. kohdat 32–40).

Suositus 3 Hankkeiden kestävyysnäkökymien parantaminen

Monimutkaisten hankkeiden, erityisesti
infrastruktuuri-investointeja sisältävien
hankkeiden, päättyessä komission olisi

- i) vaadittava, että täytäntöönpano-
kumppanit esittävät loppuraportis-
saan arvion mahdollisesta toimi-
joiden teknisen tuen jatkamisen
tarpeesta
- ii) harkittava mahdollisuutta myöntää
tätä varten rahoitusta, esimerkiksi
avustusso-
pimusta muuttamalla.

Tilintarkastustuomioistuimen III jaosto on tilintarkastustuomioistuimen jäsenen Karel PINXTENin johdolla hyväksynyt tämän kertomuksen Luxemburgissa 6. lokakuuta 2015 pitämässään kokouksessa.

Tilintarkastustuomioistuimen puolesta

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA
presidentti

Tarkastetut hankkeet

Hankkeen nro ja lyhennetty nimi	CRIS-nro	Välineen nro (Pyynnön nro)	Ehdotuksen nro	Arvioidun ehdotuksen pistemäärä ³ (%)	Hankkeen nimi	Maa
1 Mwenga	2007/195-963	I	78	UA: 81,5 EUE: 86	Mwenga 3 MW Hydro Power Plant (Mwengan 3 MW:n vesivoimalaitos)	Tansania
2 Best Ray	2007/195-964	I	132	UA: 57 EUE: 77 3. A: 72	BEST RAY (Bringing Energy Services to Tanzanian Rural Areas, energiapalveluja Tansanian maaseutualueille)	Tansania
3 Majaua	2007/195-977	I	46	UA: 74 EUE: 75,5	Electrificação da comunidade de Majaua (Majauan yhteisön sähköistäminen)	Mosambik
4 Biogas	2007/195-982	I	244	UA: 71,5 EUE: 74	Up-scaling the smaller biogas plants for agricultural producers and processors (pienien biokaasulaitosten suurentaminen maataloustuottajia ja maataloustuotteiden jalostajia varten)	Kenia
5 Up-scaling	2007/195-985	I	214	UA: 71 EUE: 83,5	Up-scaling access to integrated modern energy services for poverty reduction (integroitujen nykyaikaisten energiapalvelujen saatavuuden parantaminen köyhyyden poistamiseksi)	Tansania
6 Bioenergelec	2007/196-004	I	217	UA: 65 EUE: 74 3. A: 76,5	Bioenergelec (bioénergie électricité, sähköä bioenergialla)	Madagaskar
7 rHYviere	2007/196-005	I	144	UA: 74 EUE: 81	Programme rHYviere – Réseaux hydroélectriques villageois et respect de l'environnement (kylien vesivoimalat ja sähköverkko sekä ympäristön huomioon ottaminen)	Madagaskar
8 Sahambano	2007/196-009	I	54	UA: 69,5 EUE: 68,5	Aménagement hydroélectrique du Site de Befanaova sur la rivière Sahambano (Befanaovan vesivoimalan rakentaminen Sahambanon jokeen)	Madagaskar
9 Resouth	2007/196-014	I	128	UA: 72 EUE: 78,5	Electrification rurale décentralisée par énergies renouvelables dans le Sud de Madagascar (RESOUTH, hajautettu maaseudun sähköistäminen uusiutuvan energian avulla Etelä-Madagaskarissa)	Madagaskar
10 Rural electrification	2008/020-660	I	284	UA: 68 EUE: 78	Rural Electrification Infrastructure and Small-Scale Projects (maaseudun sähköistämisen infrastruktuuri ja pienimuotoinen energiantuotanto)	Sambia
11 Increase access	2008/195-971	I	200	UA: 80 EUE: 75	Increased Access to Electricity Services (energia- palvelujen saatavuuden parantaminen)	Sambia

Talous-arvio (milj. euroa)	EU:n tuki (milj. euroa)	EU:n tuen osuus talous- arviosta	Lyhyt kuvaus	Tehty käynti (tai tarkas- teltu vain maassa)	Käyntikohteet
7,81	3,60	46,1 %	Pienen vesivoimalaitoksen asennus luotettavan sähkön saannin takaamiseksi teeyhtiölle ja 14 kylälle.	Kyllä	Mufindin hanke (Iringan alue); Tapaamisia Mafingan paikallisviranomaisten kanssa
1,50	1,13	75,3 %	Aurinkosähköyksiköiden asentaminen 8 050 kotitaloudelle (ja julkiselle laitokselle) yhdeksässä kylässä. Joissakin kohteissa käytettiin mikrovesivoimalalla tuotettua sähköä ja miniverkkoa tai biokaasua.	Kyllä	CERC (yhteisön koulutuksen resurssikeskus) ja Mpambanon osuuskunta Oldonyosambussa; koulutuskeskus Mkurussa; hanke Ngarenyanuki Secondary Schoolissa Olkung'wadossa; Arusha Technical College Arushassa
2,49	1,87	75,1 %	Minivesivoimalan kunnostus (tällä hetkellä tuhoutunut) ja paikallisen sähköverkon rakentaminen 5 000 kotitalouden liittämiseksi verkkoon.	Ei	Ei sovellettavissa
1,97	1,22	61,9 %	Biokaasuteknologian käyttö ruoanlaittoon maaseutualueilla 330 tilalla viidessä maakunnassa.	Ei	Ei sovellettavissa
3,05	2,29	75,0 %	Biopolttoaineilla (purgheeröily) toimivien dieselmootoreiden käyttämien monitoimien energiapalvelukeskusten asentaminen 120 kylään kuudella alueella.	Kyllä	Matadin monitoimien energiapalvelukeskuksen (MFP, multifunctional platform) hankealue – Mji Mwema, Sihan piiri – Kilimanjaron alue; varastoalue Moshissa
3,16	1,96	61,9 %	Biomassaan perustuva sähköntuotanto kuudelle kylälle (neljällä alueella) ja hiiletyksen parantaminen.	(Kyllä)	Ei käyntejä kohteissa ¹ , mutta sidosryhmiä ja täytäntöönpanokumppania haastateltiin
2,30	1,73	75,1 %	Kolmen jokivoimalaitoksen rakentaminen ja miniverkko, johon liitetään kahdeksan kylää itäisillä maaseutualueilla.	Kyllä	Kaksi kohdetta kolmesta: Sahasinaka ja Tolongoina
3,31	2,48	74,9 %	Jokivoimalaitoksen rakentaminen ja sähköverkon laajentaminen (20 km) yhden kaupungin ja kahden kylän liittämiseksi verkkoon.	Kyllä	Yksi kohde: Ihosy
1,16	0,87	75,0 %	Eteläisen alueen kahden kylän sähköistämisen käyttä-mällä kahta tuuliturbiinia ja aurinkosähköyksiköitä.	(Kyllä)	Ei käyntejä kohteissa ² , mutta sidosryhmiä haastateltiin
36,51	10,00	27,4 %	Sähköverkon laajentaminen sekä minivesivoimalan ja 2 000 kotitalouskohtaisen aurinkosähköyksikön asentaminen, jotta saadaan sähköä 27 000 kotitaloudelle sekä 700 koululle ja terveysasemalle.	Kyllä	Yksi kohde kahdesta: Mumbwa
33,00	10,00	30,3 %	Sähköverkon laajentaminen, jolla helpotetaan uusiutuvien energialähteiden käyttöä maaseutualueilla ja kasvukeskusten ulkopuolisilla alueilla Sambiasa (65 000 edunsaajaa).	Kyllä	Kolme kohdetta 24:stä: Kabwe, Kanyaman sähköasema ja Kalomo

Hankkeen nro ja lyhennetty nimi	CRIS-nro	Välineen nro (Pyynnön nro)	Ehdotuksen nro	Arvioidun ehdotuksen pistemäärä ³ (%)	Hankkeen nimi	Maa
12 Green energy	2011/231-578	II (1)	60	UA: 71 EUE: 85	Community Based Green Energy Project (yhteisöperusteinen vihreää energiaa koskeva hanke)	Kenia
13 Nice Roll-out	2011/231-937	II (1)	183	UA: 47 EUE: 87 3. A: 82	NICE Roll-Out (NICE-liiketoimintamallin käyttöönotto)	Sambia, Tansania ja Gambia
14 Small scale solar	2011/232-092	II (1)	620	UA: 83 EUE: 81	Enabling 18.000 people to access sustainable small scale solar power in Quissanga district, Cabo Delgado (kestävän pienmuotoisesti tuotetun aurinkoenergian saannin takaaminen 18 000 ihmiselle Quissangan alueella Cabo Delgadossa)	Mosambik
15 Boreale	2011/280-322	II (1)	534	UA: 84 EUE: 79	Best Options for Rural Energy and Access to Light and Electricity (BOREALE) (energian sekä valon ja sähkön saannin parhaat vaihtoehdot maaseudulla)	Madagaskar
16 Wood and charcoal	2012/232-680	II (1)	542	UA: 59 EUE: 87 3. A: 75	Sustainable Wood and Charcoal Production in Rural Mozambique, Malawi and Tanzania (kestävä puun ja puuhiilen tuotanto Mosambikin, Malawin ja Tansanian maaseudulla)	Mosambik, Tansania (ja Malawi)

Talous-arvio (milj. euroa)	EU:n tuki (milj. euroa)	EU:n tuen osuus talous- arviosta	Lyhyt kuvaus	Tehty käynti (tai tarkas- teltu vain maassa)	Käyntikohteet
2,32	1,74	75,0 %	Aurinkosähköyksiköiden asentaminen 56 koululle ja 32 terveysasemalle Kenian maaseudulla.	Ei	Ei sovellettavissa
8,44	2,50	29,6 %	Liiketoiminnan kehittäminen aurinkosähköyksiköillä toimivien tieto- ja viestintätekniikkatilojen avulla (franchise-periaatteella toimivia NICE-keskuksia 50 maaseutualueella ja kasvukeskusten ulkopuolisella alueella Gambiassa, Tansaniassa ja Sambianssa).	Ei	Ei sovellettavissa
0,79	0,59	75,0 %	Kestävän pienmuotoisesti tuotetun aurinkoenergian saannin takaaminen 4 000 kotitaloudelle kahdella alueella.	Ei	Ei sovellettavissa
2,30	1,72	74,8 %	Aurinkosähköyksiköiden asentaminen kymmenelle koululle, kahdeksalle terveysasemalle ja 900 kotitaloudelle kahdeksassa kylässä maan eteläosassa.	(Kyllä)	Ei käyntejä kohteissa ² , mutta sidosryhmiä haastateltiin
5,33	2,40	45,0 %	Kestävän biomassatuotannon ja energiatehokkuuden edistäminen järjestämällä 2 000 kotitaloudelle puiden istutusta ja puuhiilen tuotantolaitoksen rakentamista koskevaa koulutusta.	Kyllä (Tansania)	Viljelmiä ja Green Resources -yhtiön toimistoja Sao Hillissä (Iringan alueella Tansaniassa)

1 Hankkeen toteutus käyntikohteeksi valitulla paikalla oli liian varhaisessa vaiheessa (vain rakennus oli valmis, uusiutuvan energian laitteistoja ei ollut vielä asennettu). Ainoa valmiiksi saatu kohde sijaitsi niin kaukana, ettei se sopinut tarkastussuunnitelmaan.

2 Turvallisuussyistä käyntejä ei tehty.

3 Ehdotuksen arvioi ulkopuolinen asiantuntija (UA) ja EU:n edustusto (EUE) sekä joissakin tapauksissa myös kolmas arvioija (3. A).

Arviointimenetelmä

Tarkastuksessa arvioitiin suunnittelua, tuloksia ja mahdollista kestävyyttä komission tulosperusteiseen seurantajärjestelmään (ROM) perustuvan menetelmän avulla. Sovelletut kriteerit olivat seuraavat:

Suunnittelu

- A Hankkeen toiminta-ajatus (myös valittu teknologia) on realistinen ja relevantti toimintaympäristössä. Riskit ja paikalliset rajoitteet on yksilöity hyvin, ja toteutettavat lieventämistoimenpiteet kuvailtu tyhjentävästi. Selkeä ja hyvin jäsennelty looginen viitekehys, SMART-periaatteen mukaiset tavoitteet (toteutettavuustutkimuksen jälkeen tarvittava mahdollinen lähtötilanteen arvojen ja tavoitearvojen säätäminen ei vaikuta arvosanaan), ehdotetut tulosindikaattorit ovat riittävät.
- B Toimintalogiikka on asianmukainen. Toiminta-ajatuksen tai valittuun teknologiaan liittyviä puutteita/huolenaiheita on havaittavissa, riskien ja rajoitteiden luettelo ei ole tyhjentävä ja/tai lieventämistoimenpiteet eivät ole täysin vakuuttavia. Tavoitteisiin ja/tai indikaattoreihin on tehtävä muutoksia.
- C Toimintalogiikassa on ongelmia, jotka saattavat vaikuttaa odotettuihin tuloksiin huomattavasti, edellä lueteltuihin tekijöihin liittyviä kysymyksiä/ongelmia on havaittavissa.
- D Toimintalogiikka on virheellinen ja vähentää hankkeen onnistumismahdollisuuksia huomattavasti, tai merkittävät kysymykset/ongelmat vaarantavat hankkeen.

Tulokset

- A Kaikki tulokset on saavutettu tai tullaan hyvin todennäköisesti saavuttamaan laadukkaasti, mikä edistää tavoitteiden saavuttamista suunnitelmien mukaisesti, toimet on pantu täytäntöön aikataulussa ja niitä seurataan säännöllisesti (viivästyksiä ei ole havaittavissa tai ne ovat pieniä ja loogisesti selitettävissä).
- B Tulokset on saavutettu tai tullaan hyvin todennäköisesti saavuttamaan suunnitelmien mukaisesti, mutta parannukset ovat tarpeen laadun, odotetun määrän toteutumisen tai ajoituksen osalta. Viivästykset eivät kuitenkaan haittaa tulosten saavuttamista.
- C Joitakin tuloksia ei ole saavutettu tai ei tulla saavuttamaan ajoissa, odotetun määrän mukaisesti tai laadukkaasti. Korjaavat toimenpiteet ovat tarpeen. Toiminta on viivästynyt tai poikkeaa jossakin määrin toimintalogiikasta ja suunnitelmista.
- D Tulosten laadussa ja saavuttamisessa on tai tulee todennäköisesti olemaan vakavia puutteita. Mittavat mukautukset ovat tarpeen, jotta edes keskeisten tulosten saavuttaminen kyetään varmistamaan. Viivästykset ovat vakavia, ja toiminta poikkeaa perustavanlaatuisesti toimintalogiikasta ja suunnitelmista. On mahdollisesti tarpeen laatia irtaantumisstrategia, jotta lisäongelmia voidaan rajoittaa.

Kestävyys

- A Tulokset tulevat olemaan kestäviä pitkällä aikavälillä, ja toistomahdollisuus varmistetaan hankkeen tai muiden toimien avulla kehitetyllä suotuisalla toimintaympäristöllä ja/tai liitännäistoimilla.
- B Tulokset (tai useimmat niistä) tulevat hyvin todennäköisesti olemaan kestäviä pitkällä aikavälillä, jos suunnitellut tarvittavat toimenpiteet toteutetaan suunnitelmien mukaisesti ja/tai toimintaympäristö ei heikkene liikaa.
- C Tulokset (tai useimmat niistä) eivät tule todennäköisesti olemaan kestäviä keskipitkällä tai pitkällä aikavälillä, jos suunniteltuja tarvittavia toimenpiteitä ei vahvisteta tai täydennetä asianmukaisesti, erityisesti jos toimintaympäristö pyrkii heikkenemään.
- D Tulokset (tai useimmat niistä) eivät tule hyvin todennäköisesti olemaan kestäviä keskipitkällä aikavälillä riippumatta siitä, mitä toimia nykyisessä toimintaympäristössä toteutettaisiin.

EUEI-PDF:n hankkeet ja 11. EKR:n painopistealat maittain

Maa	EUEI:N KUMPPANIMAIDEN VUOROPUHELU (PDF)			
	Nykyinen energiapolitiikka	Energia-alan PDF-hanke (kuvaus)	Sidosryhmät	Kausi
Burundi	Tammikuu 2011 (+ maaseudun sähköistämissuunnitelma 1993, tark. 1997)	Autetaan energiasta ja kaivoksista vastaavaa ministeriötä kehittämään kansallinen politiikka energia-alaa varten sekä täytäntöönpanostrategia ja investointisuunnitelma.	Energiasta ja kaivoksista vastaava ministeriö	marras 2009–huhti 2011
Djibouti	2005	Autetaan luonnonvaroista vastaavaa energiaministeriötä (MERN) laatimaan sähköalaa koskeva kansallinen strategia ja toimintasuunnitelma sekä sähköä koskeva lakiehdotus.	Ministeriöt, Electricité de Djibouti – tekniset kumppanit, rahoituskumppanit, lahjoittajat	marras 2012–heinä 2014
Eritrea	1997	-	-	-
Etiopia	1994 (tarkistettu 2012)	Autetaan Etiopian hallitusta laatimaan selkeä biomassaaenergiaa koskeva pitkän aikavälin visio sekä strategia ja toimintasuunnitelma.	Vedestä, kastelusta ja energiasta vastaava ministeriö	heinä 2012–helmi 2014
Kenia	2004 (tarkistettu 2014)	Suunnitellaan tukitoimi, jonka pitkäaikaiset asiantuntijat toteuttavat tarjoamalla suoria neuvontapalveluja, jotka koskevat uusiutuvaan energiaan perustuvan pienimuotoisen sähköntuotannon verkkoon liittämiseen sovellettavaa sääntelykehystä.	Energiaministeriö	tammi 2013–maalis 2014
Madagaskar	1974 (muutettu laiksi 1998)	Päivitetään Madagaskarin politiikka ja kansallinen energiastrategia ja laaditaan strategia Madagaskarin energia-alalle.	Energiaministeriö	heinä 2014–heinä 2015
Malawi	2003 (tarkistettu 2009)	Tuetaan biomassaaenergiastrategian laatimista kestävä biomassaaenergian tuotannon varmistamiseksi ja edistetään nykyaikaisten ruoanlaittoon käytettävien polttoaineiden ja tehokkaiden biomassan polttoteknologioiden saatavuutta.	Energiaosasto	helmi 2008–helmi 2009

11. EKR (painopistealat ja alustava talousarvio, joka oli hyväksytty tai jonka hyväksyminen oli tarkastusajankohtana todennäköistä)										
Painopiste- ala 1	Talous- arvio (milj. euroa)	Painopis- teala 2	Talous- arvio (milj. euroa)	Painopiste- ala 3	Talousarvio (milj. euroa)	Painopiste- ala 4	Talous- arvio (milj. euroa)	Muu kuin painopiste- ala	Talous- arvio (milj. euroa)	KOKONAIS- TALOUS- ARVIO (milj. euroa)
Kestävä maaseudun kehittäminen ravitsemuksen edistämiseksi	80	Terveys	87	Oikeusvaltio- periaate ja epävakaus	143	Energia	105	Kansalais- yhteiskunta	17	432
Vesi, sanitaatio ja kiinteä jäte	52	Elintarvike- turva	35					Kansalais- yhteiskunta ja tukipalvelut kansalliselle tulojen ja menojen hyväksyjälle	18	105
Energia – (ei päätöstä, mutta hallituksen tahto)		Maatalous		Talouden hallinta						0
Kestävä maatalous ja elintarviketurva	252	Terveys	200	Tiet ja siirtyminen energiaan	230			Kansalais- yhteiskunta	63	745
Elintarviketurva ja ilmastosokkien sietokyky	190	Kestävä infrastruktuuri (liikenne ja energia)	175	Julkisten instituutioiden vastuuvollisuus	60		60	Tukipalvelut kansalliselle tulojen ja menojen hyväksyjälle	10	495
Hallinto ja instituutiot	143	Maaseudun kehittäminen	140	Infrastruktuuri (energian saatavuuden parantaminen taloudellisen kehityksen edistämiseksi)	230			Tukipalvelut kansalliselle tulojen ja menojen hyväksyjälle ja teknisen yhteistyön väline	5	518
Hallinto	120	Koulutus	110	Maatalous	250			Kansalais- yhteiskunta	30	510

Maa	EUEI:N KUMPPANIMAIDEN VUOROPUHELU (PDF)			
	Nykyinen energiapolitiikka	Energia-alan PDF-hanke (kuvaus)	Sidosryhmät	Kausi
Mosambik	1998 (tarkistettu 2009 ja 2011)	Tuetaan kansallisen biomassaaenergiastrategian suunnittelua ja täytäntöönpanoa keskittyen etenkin puuhiilen toimitusketjuun ja sekä tarjonta- että kysyntäpuolen käsittelyyn.	Energiaministeriö sekä uudesta ja uusiutuvasta energiasta vastaava osasto	tammi 2011– joulu 2012
Ruanda	2004 (tarkistettu 2009)	Tuetaan toimintapolitiikkojen ja strategioiden kehittämistä geotermisen energian alasektoria varten sekä geotermisen energian institutionaalista ja oikeudellista kehystä ja sääntelykehystä keskittyen etenkin yksityisen sektorin osallistumisen käsittäviin vaihtoehtoihin.	Infrastruktuuri-ministeriö	joulu 2013– tammi 2015
Tansania	1992 (tarkistettu 2003 ja 2014)	Autetaan laatimaan kansallinen biomassaaenergi-astrategia, jossa määritellään, miten varmistetaan entistä kestävämpi biomassaaenergian saanti, lisätään tuotantoa ja käytön tehokkuutta, edistetään vaihtoehtoisten energialähteiden saatavuutta ja varmistetaan täytäntöönpanon mahdollistava institutionaalinen toimintaympäristö.	Valtiovarainministeriö	maalis 2012– huhti 2014
Uganda	2002 (tarkistettu 2007)	Laaditaan joukko suosituksia ja luettelo mahdollisista energiahankkeista, joille myönnetään ”Kestävää energiaa kaikille” -aloitteen (SE4All) mukaista tukea.	Energiaministeriö, yksityiset yritykset, kansalaisyhteiskunta, kehitysyhteistyökumppanit	touko 2012– kesä 2012
Sambia	1994 (tarkistettu 2008)	Järjestetään kuulemisprosessi energiapalvelujen saatavuuden sisällyttämiseksi kansalliseen kehityssuunnitelmaan ja kansalliseen pitkän aikavälin visioon.	Energiasta ja vesivarojen kehittämisestä vastaava ministeriö	syys 2005– elo 2006
Itä-Afrikka		Valmiuksien arviointi nykyaikaisten energiapalvelujen saatavuuden parantamiseksi Itä-Afrikassa	Itä-Afrikan yhteisö	marras 2010– heinä 2011

11. EKR

(painopistealat ja alustava talousarvio, joka oli hyväksytty tai jonka hyväksyminen oli tarkastusajankohtana todennäköistä)

Painopiste- ala 1	Talous- arvio (milj. euroa)	Painopis- teala 2	Talous- arvio (milj. euroa)	Painopiste- ala 3	Talousarvio (milj. euroa)	Painopiste- ala 4	Talous- arvio (milj. euroa)	Muu kuin painopiste- ala	Talous- arvio (milj. euroa)	KOKONAIS- TALOUS- ARVIO (milj. euroa)
Hyvä hallinto- tapa ja kehitys	367	Maaseudun kehittämi- nen (mu- kaan lukien energia: 50 miljoo- naa euroa)	330							697
Kestävä maatalous ja elintarviketurva	200	Kestävä energia	200	Vastuullinen hallinto	40			Kansalais- yhteiskunta	20	460
Hyvä hallinto- tapa ja kehitys	291	Energia	180	Kestävä maatalous	140			Kansalais- yhteiskunta	15	626
Liikenne-inf- rastruktuuri (energia voidaan ottaa mukaan väliarvioinnin jälkeen)	230	Elintarvi- keturva ja maatalous	130	Hyvä hallintotapa	168			Kansalais- yhteiskunta	50	578
Energia	244	Maatalous	110	Hallinto	100			Tukipalvelut kansalliselle tulojen ja menojen hyväksyjälle	30	484

Tietoja ei saatavilla

Tarkastettujen hankkeiden täytäntöönpanokaudet, tavoitteet ja saavutukset

Hankkeen nro ja lyhennetty nimi	Välineen nro (Pyynnön nro)	Hankkeen nimi	Maa	Alkamis-päivä	Päätymis-päivä
1 Mwenga	I	Mwenga 3 MW Hydro Power Plant (Mwengan 3 MW:n vesivoimalaitos)	Tansania	22.12.2007	22.12.2012
2 Best Ray	I	BEST RAY (Bringing Energy Services to Tanzanian Rural Areas, energiapalveluja Tansanian maaseutualueille)	Tansania	1.4.2008	30.6.2011
3 Majaua	I	Electrificação da comunidade de Majaua (Majauan yhteisön sähköistäminen)	Mosambik	1.12.2007	30.11.2012
4 Biogas	I	Up-scaling the smaller biogas plants for agricultural producers and processors (pienien biokaasulaitosten suurentaminen maataloustuottajia ja maataloustuotteiden jalostajia varten)	Kenia	1.1.2008	1.1.2011
5 Up-scaling	I	Up-scaling access to integrated modern energy services for poverty reduction (integroitujen nykyaikaisten energiapalvelujen saatavuuden parantaminen köyhyyden poistamiseksi)	Tansania	1.1.2008	30.6.2014
6 Bioenergelec	I	Bioenergelec (bioénergie électricité, sähköä bioenergialla)	Madagaskar	1.4.2008	31.12.2015
7 rHYviere	I	Programme rHYviere – Réseaux hydroélectriques villageois et respect de l'environnement (kylien vesivoimalat ja sähköverkko sekä ympäristön huomioon ottaminen)	Madagaskar	7.1.2008	30.12.2015
8 Sahambano	I	Aménagement hydroélectrique du Site de Befanaova sur la rivière Sahambano (Befanaovan vesivoimalan rakentaminen Sahambanon jokeen)	Madagaskar	1.3.2008	31.12.2014
9 Resouth	I	Electrification rurale décentralisée par énergies renouvelables dans le Sud de Madagascar (RESOUTH, hajautettu maaseudun sähköistäminen uusiutuvan energian avulla Etelä-Madagaskarissa)	Madagaskar	1.1.2008	1.1.2013
10 Rural electrification	I	Rural Electrification Infrastructure and Small-Scale Projects (maaseudun sähköistämisen infrastruktuuri ja pienimuotoinen energiantuotanto)	Sambia	10.3.2008	31.12.2015

Kauden jatkaminen	Jatkami- nen (%)	Jatkamisen peruste	Alkuperäisiä tavoitteita muutettu – (saavutukset)
Alun perin: 60 kk ei jatkettu	0 %	Ei sovellettavissa	 Ei – (edunsaajia oli 14 345, kun odotettu määrä oli 24 700 (58 %), mutta määrä on kasvamassa)
Alun perin: 36 kk- jatkettu- na: 39 kk	8 %	Jatkamisen perusteena tarve ”saattaa hankkeen keskeiset toimet paremmin päätökseen keskittyen pääasiassa institutionaalsiin näkökohtiin ja kestävyysnäkökohtiin”.	 Ei – (edunsaajia oli 7 600, kun odotettu määrä oli 8 050, eli 94,4 %)
Alun perin: 36 kk- jatkettu- na 60 kk	67 %	Kaiken kaikkiaan haettiin kolmea jatkokautta, mutta EU:n edustusto hylkäsi viimeisen hakemuksen (jossa ehdotettiin hankkeen jatkamista 30.11.2013 asti).	 Ei – (vuonna 2014 liitäntöjä oli EU:n edustuston arvion mukaan +500; tavoitteen (5 000) saavuttamiseen tarvitaan noin kolme vuotta)
36 kk– jatkettuna 45 kk	25 %	Talousarvion puitteissa saavutettavissa olevien tavoitteiden toteuttaminen.	 Ei – (alun perin piti rakentaa 350 mädättämöä – hankkeen lopussa oli rakennettu 765)
Alun perin: 60 kk- jatkettu- na 78 kk	23 %	Suunniteltujen määrien saavuttamiseksi.	 Kyllä – 200 keskusta -> 125 (kesäkuussa 2013 asennettuna vain 11)
Alun perin: 36 kk – jatket- tuna 81 kk	125 %	Sopimusongelma kumppanien kanssa (9 kk), alustava tutkimus (9 kk). Tietokoneavusteisen piirustuksen laatiminen (ei suunniteltu) ja neuvottelut AGMIN–ADER (tammikuu 2010–joulukuu 2011) – kaikkia hajautettuun maaseudun sähköistämiseen tarvittavia laitteistoja ei vielä toimitettu (puuttuvat kolmella kohteella viidestä) – sopimuskysymykset AGMIN–ADER (sopimus tehty 9.1.2012).	 Kyllä - alun perin: viisi kohdetta 80–100 kW (400–500 kW), tavoitteet lokakuussa 2014: neljä kohdetta 70 kW (280 kW) – budjettia vähennettiin 100.000 eurolla – (asennus tehty vain yhteen kohteeseen tarkastuksen aikaan)
Alun perin: 48 kk – jatket- tuna 84 kk	75 %	Lisäys 1 - Poliittinen tilanne (12 kk) Lisäys 3: alueella esiintyneet syklonit ja ADERin uudelleenjärjestely (12 kk) Lisäykset 4-5: pankin vastausaika hakemukseen, joka koski lainaa yksityiselle investoijalle (Tectra) turbiinin ja kaape- lien hankkimista varten, varkaus satamatiiloissa (6 + 6 kk).	 Kyllä - alun perin: kolme kohdetta: T: 2x60, S:3x80 A:3x80: 600 kW – tavoitteet lokakuussa 2014: kolme kohdetta T: 2x50, S:2x65 A:2x330: 890 kW – (kaksi kohdetta valmistu- nut tarkastuksen aikaan)
Alun perin: 30 kk - jatket- tuna 82 kk	173 %	Rakentamisratkaisua koskevan päätöksen puuttuminen: 12 teknistä vaihtoehtoa, Zeccaan uusi hankepäällikkö vuonna 2009, poliittinen epävakaus, huono sää, viiveet perustamisluvan, verohelpotuksen ja kanavan kaivami- seen tarvittavan dynamiitin käyttöluvan saamisessa.	 Kyllä – (Alun perin: 460 kW – tavoitteet lokakuussa 2014: 700 kW)
Alun perin: 60 kk ei jatkettu	0 %	Ei sovellettavissa	 Ei – (Alun perin: 5 000 edunsaajaa -> 5 500)
Alun perin: 70 kk - jatket- tuna 94 kk	34 %	Toteutettavuustutkimus, epäonnistuneiden tarjouskil- pailujen järjestäminen uudelleen, viiveet tarvikkeiden/ laitteistojen saannissa, paikallisten kumppanien ja rakennusurakoitsijoiden riittämättömät valmiudet.	 Ei – (tavoitteita ei saavuteta hankkeen loppuun mennessä mutta edistyminen jatkuu)

 alkuperäiset tavoitteet ylitetty tai niiden ylittäminen oli todennäköistä
 tavoitteiden saavuttaminen oli epätodennäköistä, mutta tuotokset olivat silti kohtuullisia
 tavoitteet saavutettu tai niiden saavuttaminen oli todennäköistä
 odotettuja tuotoksia ei saavutettu

Hankkeen nro ja lyhennetty nimi	Välineen nro (Pyynnön nro)	Hankkeen nimi	Maa	Alkamis-päivä	Päättymis-päivä
11 Increase access	I	Increased Access to Electricity Services (energiapalvelujen saatavuuden parantaminen)	Sambia	11.12.2008	15.12.2015
12 Green energy	II (1)	Community Based Green Energy Project (yhteisöperusteinen vihreää energiaa koskeva hanke)	Kenia	1.11.2011	31.10.2015
13 Nice Roll-out	II (1)	NICE Roll-Out (NICE-liiketoimintamallin käyttöönotto)	Sambia, Tanzania ja Gambia	30.9.2011	30.9.2015
14 Small scale solar	II (1)	Enabling 18.000 people to access sustainable small scale solar power in Quissanga district, Cabo Delgado (kestävän pienmuotoisesti tuotetun aurinkoenergian saannin takaaminen 18 000 ihmiselle Quissangan alueella Cabo Delgadossa)	Mosambik	20.7.2011	19.9.2014
15 Boreale	II (1)	Best Options for Rural Energy and Access to Light and Electricity (BOREALE) (energian sekä valon ja sähkön saannin parhaat vaihtoehdot maaseudulla)	Madagaskar	1.3.2012	28.2.2017
16 Wood and charcoal	II (1)	Sustainable Wood and Charcoal Production in Rural Mozambique, Malawi and Tanzania (kestävä puun ja puuhiilen tuotanto Mosambikin, Malawin ja Tansanian maaseudulla)	Mosambik, Tanzania (ja Malawi)	19.3.2012	31.7.2015

Kauden jatkaminen	Jatkami- nen (%)	Jatkamisen peruste	Alkuperäisiä tavoitteita muutettu – (saavutukset)
Alun perin: 60 kk- jatsettuna 84 kk	40 %	Toteutettavuustutkimus, täytäntöönpanokumppanin ali- arvioima hankintamenettelyn kesto ja monimutkaisuus, paikallisten kumppanien riittämättömät valmiudet.	 Ei (todennäköisesti useimmat odotetuista tuloksista saavutetaan tarkistetun täytäntöönpanokauden loppuun mennessä)
Alun perin: 48 kk ei jatkettu	0 %	Ei sovellettavissa	 Kyllä (alun perin 56 koulua ja 32 terveysasemaa; vuonna 2014 aurinkosähköyksikkö asennettu 88 kou- lulle ja 42 terveysasemalle)
Alun perin: 48 kk ei jatkettu	0 %	Ei sovellettavissa	 Ei (50 keskuksista asennettu vain yksi, hanke keskeytetty kumppanin likvidaation vuoksi)
Alun perin: 36 kk- jatsettuna 38 kk	6 %	Varasosien toimituksen viivästyminen.	 Ei ² (edunsaajia oli 14 760, kun odotettu määrä oli 18 000, eli 82 %)
Alun perin: 48 kk - jatsettuna 60 kk	25 %	Sosioekonominen tutkimus käytettävissä vuosi hankkeen aloittamisen jälkeen.	 Kyllä – tuuliturbiinivaihtoehto peruttu ja asennus seitsemään kylään kahdeksan sijaan
Alun perin: 39 kk ei jatkettu	0 %	Ei sovellettavissa	 Ei – ei kuitenkaan juuri toivoa puuhiiliosan toteutumisesta

1 Ehdotukseen sisältyi kuusi kohdetta, mutta avustussopimuksessa kohteiden määrä vähennettiin viiteen.

2 Ehdotus käsitti 25 000 edunsaajaa, mutta avustussopimuksessa edunsaajien määrä vähennettiin 18 000:een.

	alkuperäiset tavoitteet ylitetty tai niiden ylittäminen oli todennäköistä		tavoitteet saavutettu tai niiden saavuttaminen oli todennäköistä
	tavoitteiden saavuttaminen oli epätodennäköistä, mutta tuotokset olivat silti kohtuullisia		odotettuja tuotoksia ei saavutettu

Tarkastettujen hankkeiden seuranta

Hankkeen nro ja lyhennetty nimi	Välineen nro (Pyynnön nro)	Hankkeen nimi	Maa	Alkamispäivä	Päätymispäivä	Hankkeen kesto (vuotta)
1 Mwenga	I	Mwenga 3 MW Hydro Power Plant (Mwengan 3 MW:n vesivoimalaitos)	Tansania	22.12.2007	22.12.2012	5,0
2 Best Ray	I	BEST RAY (Bringing Energy Services to Tanzanian Rural Areas, energiapalveluja Tansanian maaseutualueille)	Tansania	1.4.2008	30.6.2011	3,2
3 Majaua	I	Electrificação da comunidade de Majaua (Majauan yhteisön sähköistäminen)	Mosambik	1.12.2007	30.11.2012	5,0
4 Biogas	I	Up-scaling the smaller biogas plants for agricultural producers and processors (pienien biokaasulaitosten suurentaminen maataloustuottajia ja maataloustuotteiden jalostajia varten)	Kenia	1.1.2008	1.1.2011	3,0
5 Up-scaling	I	Up-scaling access to integrated modern energy services for poverty reduction (integroitujen nykyaikaisten energiapalvelujen saatavuuden parantaminen köyhyyden poistamiseksi)	Tansania	1.1.2008	30.6.2014	6,5
6 Bioenergelec	I	Bioenergelec (bioénergie électricité, sähköä bioenergialla)	Madagaskar	1.4.2008	31.12.2015	7,8
7 rHYviere	I	Programme rHYviere – Réseaux hydroélectriques villageois et respect de l'environnement (kylien vesivoimalat ja sähköverkko sekä ympäristön huomioon ottaminen)	Madagaskar	7.1.2008	30.12.2015	8,0
8 Sahambano	I	Aménagement hydroélectrique du Site de Befanaova sur la rivière Sahambano (Befanaovan vesivoimalan rakentaminen Sahambanon jokeen)	Madagaskar	1.3.2008	31.12.2014	6,8
9 Resouth	I	Electrification rurale décentralisée par énergies renouvelables dans le Sud de Madagascar (RESOUTH, hajautettu maaseudun sähköistäminen uusiutuvan energian avulla Etelä-Madagaskarissa)	Madagaskar	1.1.2008	1.1.2013	5,0
10 Rural electrification	I	Rural Electrification Infrastructure and Small-Scale Projects (maaseudun sähköistämisen infrastruktuuri ja pienimuotoinen energiantuotanto)	Sambia	10.3.2008	31.12.2015	7,8
11 Increase access	I	Increased Access to Electricity Services (energiapalvelujen saatavuuden parantaminen)	Sambia	11.12.2008	15.12.2015	7,0
12 Green energy	II (1)	Community Based Green Energy Project (yhteisöperusteinen vihreää energiaa koskeva hanke)	Kenia	1.11.2011	31.10.2015	4,0

Pakolliset arvioinnit			ROM-arvioinnit	Danish Management Group (DMG)			
Väliarviointi	Loppuarviointi (suunniteltu)	Oma budjetti-kohtansa		TK:n toiminta-raporttien määrä	DMG:n arvioin-tien määrä	Viive TK:n raporttien arvioinnissa	Onko uusin raportti arvioi-tu? (raportoin-tivuosi)
Ei	Ei	Kyllä (vain loppu-arviointi mainitaan)	Kesäkuu 2011, kesäkuu 2013	12	11	1–16 kk	Kyllä (2012)
Maaliskuu 2010	Elokuu 2011	Kyllä (vain 2 500 euroa yhteensä)	Ei	12	7	0,5–7 kk	Kyllä (2011)
Ei	Helmikuu 2014	Talousarvio-liitet-tä ei saatu	Lokakuu 2013	5	3	1,3–10 kk	Ei (2014)
Huhtikuu 2010	Marraskuu 2011	Kyllä (väli- ja loppu-arviointi)	Marraskuu 2009	7	7	0–7 kk	Kyllä (2011)
Ei	Ei	Kyllä (väli- ja loppu-arviointi)	Kesäkuu 2013	6	3	4–10 kk	Ei (2014)
Maaliskuu 2013	(Vuoden 2015 loppu)	Kyllä (väli- ja loppu-arviointi)	Ei	6	2	6–13 kk	Ei (2013)
Lokakuu 2011	(Vuoden 2015 loppu)	Kyllä (väli- ja loppu-arviointi)	Syyskuu 2011, lokakuu 2013	6	3	6–18 kk	Ei (2013)
Ei	(Vuoden 2015 loppu)	Kyllä (väli- ja loppu-arviointi)	Ei	3	1	9 kk	Ei (2014)
Helmikuu 2011	Maaliskuu 2013 (jälkiarviointi vuoden 2015 lopussa)	Kyllä (väli- ja loppu-arviointi)	Syyskuu 2011, syyskuu 2013	5	4	3,5–9 kk	Ei (2012)
Heinäkuu 2013	Ei	Kyllä (väli- ja loppu-arviointi)	Toukokuu 2010	34	1	1,5 kk	Ei (2013)
Joulukuu 2011, tammikuu 2012	Ei	Kyllä (väli- ja loppu-arviointi)	Ei	16	5	1–4 kk	Ei (2014)
Marraskuu 2013	Ei	Kyllä (väli- ja loppu-arviointi)	Joulukuu 2013	5	2	4 kk	Ei (2014)

Hankkeen nro ja lyhennetty nimi	Välineen nro (Pyyntö nro)	Hankkeen nimi	Maa	Alkamispäivä	Päätymispäivä	Hankkeen kesto (vuotta)
13 Nice Roll-out	II (1)	NICE Roll-Out (NICE-liiketoimintamallin käyttöönotto)	Sambia, Tansania ja Gambia	30.9.2011	30.9.2015	4,0
14 Small scale solar	II (1)	Enabling 18.000 people to access sustainable small scale solar power in Quissanga district, Cabo Delgado (kestävän pienmuotoisesti tuotetun aurinkoenergian saannin takaaminen 18 000 ihmiselle Quissangan alueella Cabo Delgadossa)	Mosambik	20.7.2011	19.9.2014	3,2
15 Boreale	II (1)	Best Options for Rural Energy and Access to Light and Electricity (BOREALE) (energian sekä valon ja sähkön saannin parhaat vaihtoehdot maaseudulla)	Madagaskar	1.3.2012	28.2.2017	5,0
16 Wood and charcoal	II (1)	Sustainable Wood and Charcoal Production in Rural Mozambique, Malawi and Tanzania (kestävä puun ja puuhiilen tuotanto Mosambikin, Malawin ja Tansanian maaseudulla)	Mosambik, Tansania (ja Malawi)	19.3.2012	31.7.2015	3,4

Pakolliset arvioinnit			ROM-arvioinnit	Danish Management Group (DMG)			
Väliarviointi	Loppuarviointi (suunniteltu)	Oma budjetti-kohtansa		TK:n toiminta-raporttien määrä	DMG:n arvioin-tien määrä	Viive TK:n raporttien arvioinnissa	Onko uusin raportti arvioi-tu? (raportoin-tivuosi)
Ei sovellettavissa	Ei sovellettavissa	Ei	Ei	2	2	1–7 kk	Kyllä (2012)
Lokakuu 2013	Elokuu 2014	Kyllä (väliarviointi)	Heinäkuu 2012	4	3	1,5–2 kk	Ei (2014)
Vuoden 2015 loppu	Ei	Kyllä (väli- ja loppu-arviointi)	Ei	3	3	4–5 kk	Kyllä (2013)
Ei	Ei	Kyllä (väli- ja loppu-arviointi)	Lokakuu 2013	5	2	1–4 kk	Kyllä (2014)

Tarkastettujen hankkeiden arviointi

Hankkeen nro ja lyhenne nimi	Väli- neen nro (Pyynnön nro)	Hankkeen nimi	Maa	EU:n tuki (milj. euroa)	Lyhyt kuvaus	Suunnitelu	Tulokset	Kestävyys
1 Mwenga	I	Mwenga 3 MW Hydro Power Plant (Mwengan 3 MW:n vesivoimalaitos)	Tansania	3,60	Pienen vesivoimalaitoksen asennus luotettavan sähkön saannin takaamiseksi teeyhtiölle ja 14 kylälle.	● A	● B	● B
2 Best Ray	I	BEST RAY (Bringing Energy Services to Tanzanian Rural Areas, energiapalveluja Tansanian maaseutualueille)	Tansania	1,13	Aurinkosähköyksiköiden asentaminen 8 050 kotitaloudelle yhdeksässä kylässä.	● B	● B	● B
3 Majaua	I	Electrificação da comunidade de Majaua (Majauan yhteisön sähköistäminen)	Mosambik	1,87	Minivesivoimalan kunnostus (tällä hetkellä tuhoutunut) ja paikallisen sähköverkon rakentaminen 5 000 kotitalouden liittämiseksi verkkoon.	● A	● B	● B
4 Biogas	I	Up-scaling the smaller biogas plants for agricultural producers and processors (pienien biokaasulaitosten suurentaminen maataloustuottajia ja maataloustuotteiden jalostajia varten)	Kenia	1,22	Biokaasuteknologian käyttö ruoanlaittoon maaseutualueilla 330 tilalla viidessä maakunnassa.	● B	● A	● B
5 Up-scaling	I	Up-scaling access to integrated modern energy services for poverty reduction (integroitujen nykyaikaisten energiapalvelujen saatavuuden parantaminen köyhyyden poistamiseksi)	Tansania	2,29	Biopolttoaineilla (purgheraöljy) toimivien dieselmoottoreiden käyttämien monitoimienergiapalveluskusten asentaminen 120 kylään kuudella alueella.	● C	● D	n/a
6 Bioenergelec	I	Bioenergelec (bioénergie électrique, sähköä bioenergialla)	Madagaskar	1,96	Biomassaan perustuva sähköntuotanto kuudelle kylälle (neljällä alueella) ja hiiletyksen parantaminen.	● D	● D	n/a
7 rHYviere	I	Programme rHYviere – Réseaux hydroélectriques villageois et respect de l'environnement (kylien vesivoimalat ja sähköverkko sekä ympäristön huomioon ottaminen)	Madagaskar	1,73	Kolmen jokivoimalaitoksen rakentaminen ja miniverkko, johon liitetään kahdeksan kylää itäisillä maaseutualueilla.	● A	● B	● B
8 Sahambano	I	Aménagement hydroélectrique du Site de Befanaova sur la rivière Sahambano (Befanaovan vesivoimalan rakentaminen Sahambanon jokeen)	Madagaskar	2,48	Jokivoimalaitoksen rakentaminen ja sähköverkon laajentaminen (20 km) yhden kaupungin ja kahden kylän liittämiseksi verkkoon.	● A	● B	● B
9 Resouth	I	Electrification rurale décentralisée par énergies renouvelables dans le Sud de Madagascar (RESOUTH, hajautettu maaseudun sähköistäminen uusiutuvan energian avulla Etelä-Madagaskarissa)	Madagaskar	0,87	Eteläisen alueen kahden kylän sähköistäminen käyttämällä kahta tuuliturbiinia ja aurinkosähköyksiköitä.	● B	● B	● C

● Kriteerit täyttyvät
● Vähäisiä puutteita
● Vakavia puutteita
● Kriteerit eivät täyty

Ei sov. Ei sovellettavissa

Hankkeen nro ja lyhenne nimi	Väli- neen nro (Pyynnön nro)	Hankkeen nimi	Maa	EU:n tuki (milj. euroa)	Lyhyt kuvaus	Suunnittelu	Tulokset	Kestävyys
10 Rural electrification	I	Rural Electrification Infrastructure and Small-Scale Projects (maaseudun sähköistämisen infrastruktuuri ja pienimuotoinen energiantuotanto)	Sambia	10,00	Sähköverkon laajentaminen sekä minivesivoimalan ja 2 000 kotitalouskohtaisen aurinkosähköyksikön asentaminen, jotta saadaan sähköä 27 000 kotitaloudelle sekä 700 koululle ja terveysasemalle.	● B	● B	● B
11 Increase access	I	Increased Access to Electricity Services (energiapalvelujen saatavuuden parantaminen)	Sambia	10,00	Sähköverkon laajentaminen, jolla helpotetaan uusiutuvien energialähteiden käyttöä maaseutualueilla ja kasvukeskusten ulkopuolisilla alueilla Sambiassa (65 000 edunsaajaa).	● B	● B	● B
12 Green energy	II (1)	Community Based Green Energy Project (yhteisöperusteinen vihreää energiaa koskeva hanke)	Kenia	1,74	Aurinkosähköyksiköiden asentaminen 56 koululle ja 32 terveysasemalle Kenian maaseudulla.	● B	● A	● B
13 Nice Roll-out	II (1)	NICE Roll-Out (NICE-liiketoimintamallin käyttöönotto)	Sambia, Tansania ja Gambia	2,50	Liiketoiminnan kehittäminen aurinkosähköyksiköillä toimivien tieto- ja viestintätekniikkaliiketoimintamallin avulla (franchise-periaatteella toimivia NICE-keskuksia 50 maaseutualueella ja kasvukeskusten ulkopuolisella alueella Gambiassa, Tansaniassa ja Sambiassa).	● D	● D	n/a
14 Small scale solar	II (1)	Enabling 18.000 people to access sustainable small scale solar power in Quissanga district, Cabo Delgado (kestävän pienmuotoisesti tuotetun aurinkoenergian saannin takaaminen 18 000 ihmiselle Quissangan alueella Cabo Delgadossa)	Mosambik	0,59	Kestävän pienmuotoisesti tuotetun aurinkoenergian saannin takaaminen 4 000 kotitaloudelle kahdella alueella.	● B	● B	● B
15 Boreale	II (1)	Best Options for Rural Energy and Access to Light and Electricity (BOREALE) (energian sekä valon ja sähkön saannin parhaat vaihtoehdot maaseudulla)	Madagaskar	1,72	Aurinkosähköyksiköiden asentaminen kymmenelle koululle, kahdeksalle terveysasemalle ja 900 kotitaloudelle kahdeksassa kylässä maan eteläosassa.	● B	● B	● B
16 Wood and charcoal	II (1)	Sustainable Wood and Charcoal Production in Rural Mozambique, Malawi and Tanzania (kestävä puun ja puuhiilen tuotanto Mosambikin, Malawin ja Tansanian maaseudulla)	Mosambik, Tansania (ja Malawi)	2,40	Kestävän biomassatuotannon ja energiatehokkuuden edistäminen järjestämällä 2 000 kotitaloudelle puiden istutusta ja puuhiilen tuotantolaitoksen rakentamista koskevaa koulutusta.	● C	● D	n/a

Selitykset: Hankkeet luokiteltiin seuraavasti **liitteessä II** esitetävän arviointimenetelmän perusteella:

● Kriteerit täyttyvät	● Vakavia puutteita	Ei sov.	Ei sovellettavissa
● Vähäisiä puutteita	● Kriteerit eivät täyty		

Tiivistelmä

III

Komissio suhtautuu myönteisesti tilintarkastustuomioistuimen kertomukseen. Energia-alan välineen perustaminen antoi komissiolle mahdollisuuden puuttua ensi kertaa energian saatavuuteen kehitysyhteistyön puitteissa ottaen huomioon kehitysmaiden valtavat tarpeet (48 miljardia Yhdysvaltain dollaria vuodessa)¹. Komissio on käyttänyt energia-alan välinettä tehokkaasti, ja kuten tilintarkastustuomioistuimen kertomus osoittaa, useimmat tarkastetut hankkeet ovat onnistuneet, ja niillä on hyvät kestävyysnäköymät. Tämä on merkittävä saavutus, kun otetaan huomioon se vaikea toimintaympäristö, jossa kehitysyhteistyötä harjoitetaan. Tarkastetuista hankkeista vain neljänneksessä ei saavutettu odotettuja tuloksia. Tämä johtui jossain määrin epäedullisista olosuhteista, jotka muodostivat haasteen hankkeiden alkuperäiselle suunnittelulle ja tekivät suunnitellusta riskien vähentämisestä tehotonta. Komissio on myös tietoinen siitä, että erityisesti hankkeiden seurannassa paikan päällä on jonkin verran parantamisen varaa. Komissio on jo toteuttanut joitakin toimenpiteitä ja aikoo suorittaa tilintarkastustuomioistuimen suositamia lisäparannuksia.

IV

Komissio sovelsi ehdotuspyyntöjä koskevia sääntöjä ja menettelyjä johdonmukaisesti ja tiukasti ja myönsi tukea hyvin priorisoiduille hankkeille.

Oli itse asiassa odotettua, että energia-alan välineen ehdotuksissa, joilla edistettiin innovatiivisia ratkaisuja kestävien ja kohtuuhintaisten energiapalvelujen toimittamiseksi köyhille, oli riskejä ja heikkouksia.

Toimivaltainen arviointikomitea otti tällaiset arvioiduissa ehdotuksissa havaitut riskit ja heikkoudet asianmukaisesti huomioon tarkastellessaan hakijoiden ehdottamia riskienvähentämistoimenpiteitä ennen kuin se antoi ehdotusten järjestyksen määräävät lopulliset pisteet johdonmukaisesti ja objektiivisesti ehdotuspyyntöohjeissa asetettujen perusteiden, tavoitteiden ja prioriteettien perusteella.

¹ Kansainvälisen energiajärjestön raportti "Energy for all: financing access for the poor", ote World Energy Outlook-julkaisusta, IEA, 2011.

V

Komissio seurasi hankkeita käyttäen erilaisia saatavilla olleita välineitä ja keinoja, myös perustamalla pysyvän seurantarakenteen.

Yleisesti ottaen komissio on varmistanut tiiviin seurannan kriittisimmissä täytäntöönpanovaiheissa ja helpottanut ratkaisujen tekemistä ja korjaavien toimenpiteiden toteuttamista mahdollisuuksien mukaan voimassa olevien sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti. Joissain erityistapauksissa paikan päällä suoritettavaa seurantaa olisi voitu tehostaa.

VI

Tilintarkastustuomioistuimen tarkastamista hankkeista 75 prosenttia on jo tuottanut odotetut tai jopa odotukset ylittävät tulokset. Tietyt hankkeet eivät vielä ole tuottaneet valtaosaa niistä odotetuista tuloksista. Tämä johtuu lähinnä edunsaajien valmiuksiin liittyvistä ongelmista tai epäedullisista olosuhteista, jotka muodostivat haasteen hankkeiden alkuperäiselle suunnittelulle ja tekivät suunnitellusta riskien vähentämisestä tehotonta.

Komissio toteaa, että tietynlaisia valmiuteen liittyviä ongelmia ei voida välttää, kun kohdehankkeet ovat innovatiivisia ja kunnianhimoisia ja edunsaajat köyhiä. Tällaisessa toimintaympäristössä ei voida odottaa hankkeiden olevan täydellisiä.

VII

Komissio suhtautuu myönteisesti tilintarkastustuomioistuimen suosituksiin. Se on jo toteuttanut joitakin toimenpiteitä seurannan vahvistamiseksi ja hankkeiden kestävyysparantamiseksi. Tässä yhteydessä komissio korostaa seuraavien, tilintarkastustuomioistuimen suositusten mukaisesti jo toteutettujen toimenpiteiden merkitystä:

- energia-alan välineen myöhempään ehdotuspyyntöön tehdyt parannukset, joilla pyritään varmistamaan hankkeiden toteutettavuus
- energia-alan välineen pysyvän seurantatoiminnon vahvistaminen

- innovaatiot, jotka otettiin käyttöön uudella energia-alan yhteistyöohjelmalla eli sähköistämisen rahoittamista koskevalla ElectriFI-aloitteella; aloite laadittiin yhteistyössä alan teollisuuden ja kehitys yhteistyön rahoittajien kanssa, ja sillä pyritään lisäämään kestäväns energian saatavuutta köyhien keskuudessa lisäävän EU:n tuen toteutettavuutta, kestävyyttä ja vipuvaikutusta.

Johdanto

04

Vuodesta 2011 lähtien EU:n kehitys yhteistyöhön liittyvää energiapolitiikkaa koskevat yleiset ohjeet on annettu "muutos suunnitelmaan" sisältyvissä ohjeissa. Suunnitelmassa energia määritellään keskeiseksi osallistavaa ja kestävä kasvua edistäväksi tekijäksi.

05

Energia-alan välineen perustaminen antoi komissiolle mahdollisuuden puuttua ensi kertaa merkittävästi energian saatavuuteen kehitys yhteistyön puitteissa ottaen huomioon kehitys maiden valtavat tarpeet (48 miljardia Yhdysvaltain dollaria vuodessa Kansainvälisen energiajärjestön mukaan).

Huomautukset

Komissio tutki perusteellisesti kaikkien energia-alan välineelle tehtyjen hanke-ehdotusten ansiot ja heikkoudet ja priorisoi niistä kaikkein parhaille annettavan tuen. Se on ylittänyt selvästi kunkin ehdotuspyynnön ohjeissa asetetut laatuvaatimukset.

Vaikka aina on olemassa tiettyjä riskejä ja heikkouksia, komission on harkittava asiaa koskevien sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti valituille innovatiivisille ja kunnianhimoisille hankkeille myönnettävää tukea kunkin ehdotuspyynnön yleistavoitteiden saavuttamisen kannalta.

Komissio valitsi rahoitettavat hankkeet ehdotuspyyntöohjeissa asetettujen selvien arviointiperusteiden perusteella. Tällaisia perusteita olivat muun muassa hakijan ja kumppanien toiminnalliset ja rahoitusvalmiudet sekä hankkeen merkityksellisyys, toteutettavuus, kestävyys ja kustannustehokkuus. Komissio otti myös huomioon, oliko monitahoisille kehitys yhteistyö hankkeille ominaisten riskien tai heikkouksien lieventämiseksi ehdotettu asianmukaisia toimenpiteitä.

16

Tilintarkastustuomioistuimen mainitsemien viiden hankkeen osalta arviointikomitea ottaa huomioon kunkin arvioijan huomautukset ja pisteet. Toisin kuin yksittäiset arvioijat, lautakunta pystyy muodostamaan kokonaiskuvan kaikista ehdotuspyynnön nojalla jätetyistä ehdotuksista ja kunkin ehdotuksen ehdotuspyyntöohjeissa vahvistettuihin kriteereihin perustuvista suhteellisista ansioista. Komissio on ottanut käyttöön vaaditut menettelyt ja valvonnan varmistukseen, että arviointikomitea soveltaa tinkimättä ehdotuspyynnön arviointia koskevia sääntöjä tavalla, joka varmistaa koko arviointiprosessin yhtenäisyyden ja johdonmukaisuuden huolimatta yksittäisissä asiantuntijoiden arvioinneissa mahdollisesti esiintyvistä puutteista.

16 a)

Arvioijat arvioivat ehdotuksen pistemääristä ja huomautuksista ilmenevällä tavalla kunkin ehdotuspyyntöohjeissa asetetun arviointiperusteen osalta. Huolimatta tietyistä havaituista heikkouksista arvioijat tunnistivat myös keskeisiä vahvuuksia, joita olivat esimerkiksi yritystoiminnan edistäminen, hyvä kyseisen maan tuntemus, yksityissektorin erinomainen osallistuminen, taloudellisen kestävyys mahdollisuus ja yhteisön hyvä osallistuminen. Kummankin arvioijan antamat pisteet osoittavat, että mahdollisia ongelmia ei pidetty riittävinä syinä ehdotusten hylkäämiseen.

Tarkastelunsa perusteella arviointikomitea antoi lopullisen pistemäärän, jossa otettiin huomioon sekä kunkin ehdotuksen vahvuudet että heikkoudet, kuten myös komission edellä olevassa vastauksessa kohtaan 16 selitettiin.

16 b)

Kuten edellä selitettiin, arviointikomitea pystyy – toisin kuin yksittäiset arvioijat – muodostamaan kokonaiskuvan kaikista ehdotuspyynnön nojalla jätetyistä ehdotuksista ja kunkin ehdotuksen ehdotuspyyntöohjeissa vahvistettuihin kriteereihin perustuvista suhteellisista ansioista.

Tilintarkastustuomioistuimen mainitsemien neljän hankkeen osalta vastuullinen arviointikomitea päätteli kolmansissa ja lopullisissa arvioinneissa, että havaittuja riskejä ja heikkouksia varten oli olemassa asianmukaiset riskinvähentämistoimenpiteet ja että ne olivat hyväksyttäviä.

17

Tilintarkastustuomioistuimen mainitsemisissä hankkeissa ei saavutettu asetettuja tavoitteita lähinnä epäsuotuisten ja hallitsemattomien ulkoisten tekijöiden vuoksi (muun muassa markkinaolosuhteet, teknologian kehitys ja luonnonolot).

18

Tässä yhteydessä komissio korostaa toisen energia-alan välineen myöhempään ehdotuspyyntöön tehtyjä parannuksia, kuten vaatimus toimittaa toteutettavuustutkimus ehdotuksen mukana.

Komissio seurasi hankkeita käyttäen erilaisia saatavilla olleita välineitä ja keinoja, myös perustamalla pysyvän seurantarakenteen. Joissain erityistapauksissa paikan päällä suoritettavaa seurantaa olisi voitu tehostaa.

Täytäntöönpanokumppaneiden toimittamien raporttien laatu vaihteli edunsaajien raportointivalmiuksien mukaan.

22 a)

Kun raportoinnin laadussa oli havaittu ongelmia, komissio toteutti asianmukaiset toimenpiteet niiden korjaamiseksi muun muassa antamalla edunsaajille toimintaa ja rahoitusta kuvaavien väli- ja loppuraporttien malleja. Edunsaajien valmiudet toimittaa laadukkaita raportteja vaihtelevat, ja tästä syystä toista energia-alan välinettä varten avustussopimukseen on liitetty parannettuja toiminta- ja rahoitusraporttien malleja.

22 b)

Ks. komission vastaus kohtaan 22 a).

22 c)

Ks. komission vastaus kohtaan 22 a).

23

Komissio on jatkanut asianmukaisesti sopimusta konsultointiyrityksen kanssa riittävien seurantapalvelujen tarjoamiseksi meneillään oleville energia-alan välineen hankkeille sekä toisen energia-alan välineen kahden viimeisen, maaseudun sähköistämistä ja hauraita valtioita koskeneen ehdotuspyynnön perusteella valituille hankkeille.

24

Yhden elimen suorittama vakioitu arviointi on ollut hyödyllinen, sillä se yhtenäisti ja paransi täytäntöönpanokumppanien raportointia jonkin verran. Lisäksi konsultointiyrityksen kanssa tehtävässä sopimuksessa voidaan varautua paikan päällä tapahtuvan täytäntöönpanokumppanien toimittamien tietojen tarkistamisen edellyttämään resurssien käyttöön. Tästä syystä komissio on toteuttanut tarvittavat toimenpiteet ja jatkanut sopimusta konsultointiyrityksen kanssa siten, että siinä varaudutaan tarvittaessa maihin suoritettavilla hankkeilla koskevilla vierailuilla toteutettaviin seurantapalveluihin.

Valta panna täytäntöön asianmukaisia suosituksia suhteessa energia-alan välineen avustusten edunsaajiin säilyy kuitenkin EU:n edustustoilla kunkin avustussopimuksen määräysten mukaisesti, eikä sitä voida ulkoistaa konsultointiyritykselle.

25

Joistain hankkeista ei suoritettu väliarviointia, koska niissä ei ollut toteutettu riittävästi toimia.

Komissio käytti kaikkia saatavilla olleita välineitä tukeakseen hankkeiden täytäntöönpanoa ja toteutti asianmukaisia toimenpiteitä sopimussääntöjen asettamissa rajoissa.

Hanketoimien jyrkät muutokset eivät ole edes mahdollisia sopimussääntöjen mukaan, joissa määrätään muun muassa, että minkään muutoksen tarkoituksena tai tuloksena ei saa olla sellaisten muutosten tekeminen sopimukseen, jotka kyseenalaistaisivat avustuksen myöntämispäätöksen tai olisivat ristiriidassa hakijoiden yhdenvertaisen kohtelun kanssa.

26

Hankkeiden raportoinnin laadun parantamista koskevat suositukset otettiin huomioon laadittaessa myöhempiä toisen energia-alan välineen ehdotuspyyntöjä.

27

Komissio (sekä seurannasta vastaavat asiantuntijat sopimuksensa soveltamisalalla) on vaatinut lisätietoja tai selvityksiä monissa tapauksissa, ja jos niitä ei ole saatu, maksut on keskeytetty sopimussääntöjen mukaisesti.

Mahdollisuudesta irtisanoa sopimus todettakoon, että se on jyrkkä toimenpide, joka saattaa johtaa jo toteutettujen merkittävien investointien/toimien menettämiseen ja jota harkitaan vasta, kun kaikki muut mahdolliset vaihtoehdot on tuloksetta käytetty, pitäen mielessä lopullisten edunsaajien edun ja moitteettoman varainhoidon periaatteen.

28

Säännölliset käynnit paikan päällä aina, kun se on mahdollista, ovat keskeinen tapa seurata hanketta ja toteuttaa jatkotoimia. Edustustojen käytettävissä on useita erilaisia, muun muassa raportteihin perustuvaan etävalvontaan, teleneuvotteluihin, aineistotutkimuksiin ja tietojenvaihtoon edunsaajien kanssa perustuvia hankkeiden seurantakeinoja. Paikan päälle tehtävien käyntien säännöllisyys riippuu muun muassa työtaakasta, hankkeen toteutuspaikasta ja saavutettavuudesta, turvallisuuskysymyksistä ja käytettävissä olevista resursseista. On selvää, että päätöksen siitä, mikä on kulloinkin asianmukaisin tapa seurata hanketta tai toteuttaa jatkotoimia, ja siitä, suorittavatko EU:n edustuston virkamiehet säännöllisiä käyntejä energia-alan välineen hankkeeseen, ja jos suorittavat, miten, voi tehdä vain vastuussa oleva edustuston päällikkö. Hänellä on täydellinen kuva kaikista edustuston suorittamista tehtävistä ja kunkin tehtävän tärkeydestä, kun otetaan huomioon henkilöresurssitilanne ja erilaiset rajoitteet.

29

Tulosperusteinen seuranta on vain yksi hankkeen seurantaan käytettävissä olevista välineistä, ja komissio on käyttänyt sitä asianmukaisesti kaikkien muiden seurantavälineiden, muun muassa energia-alan välineen pysyvän seurantatoiminnon lisäksi, joka oli käytettävissä konsultointiyrityksen kanssa tehdyn palvelusopimuksen nojalla.

29 a)

Vaikka tilintarkastustuomioistuimen mainitsemaan hankkeeseen sovellettiin tulosperusteista seurantaa vain vuonna 2013, EU:n Tansanian-edustusto oli säännöllisen tietojen- ja kirjeenvaihdon avulla aina tietoinen hankkeen tilanteesta ja toteutti toimia tilanteen korjaamiseksi. Sopimuksen mukaisten väliraporttien lisäksi hankkeen täytäntöönpanokumppanit laativat esimerkiksi kuuden kuukauden välein "sisäisiä seurantaraportteja" edustuston vuonna 2012 käyttöön ottaman käytännön mukaisesti seurannan parantamiseksi. Edustusto piti säännöllisesti yhteyttä hankkeeseen ja antoi tukea helpottaakseen ratkaisujen löytämistä.

29 b)

Hanketta ei ehdotettu sisällytettäväksi tulosperusteista seurantaan koskeviin vuosien 2010 ja 2011 luetteloihin, koska siinä ei ollut tuolloin edistytty riittävästi. Vaikka vuonna 2012 aluksi ehdotettiin hankkeen kirjaamista tulosperusteisen seurannan luetteloon, se päätettiin jättää pois siitä, koska kentällä ei edelleenkään ollut toteutettu riittävästi toimia. Lisäksi väliarviointi oli jo ohjelmoitu vuoden 2012 alkuun, sen jälkeen kun täytäntöönpanokautta oli jatkettu 24 kuukaudella.

30

Kuten edellä kohdassa 27 selitettiin, sopimuksen irtisanomista harkitaan vasta, kun kaikki muut mahdolliset vaihtoehdot ovat epäonnistuneet. Tilintarkastustuomioistuimen mainitsemien kahden hankkeen täytäntöönpanon seurannasta vastaavat yksiköt eivät olleet vielä vahvistaneet, että näin oli ja että kyseisiä hankkeita ei enää voitu panna täytäntöön millään muulla mahdollisella tavalla.

30 a)

Hankkeesta vastannut edustusto päätti mahdollisia korjaavia toimia harkittuaan, että hankkeen maantieteellisen laajuuden pienentäminen ei olisi ollut paras vaihtoehto.

31

Mosambikin-edustusto oli aina tietoinen hankkeen vaikeuksista. Innovatiivisilla hankkeilla, jotka ovat suhteellisen uusia paikallisessa toimintaympäristössä, on usein vaikea alkuvaihe. Ajan mittaan kävi kuitenkin yhä selvemmäksi, että ohjelman tavoitteita ei saavutettaisi, ja kun tämä varmistui, edustusto yritti monin tavoin löytää asianmukaisia ratkaisuja. Hankkeen ongelmien ratkaisemiseksi keskusteltiin lukuisista ehdotuksista, mutta mitään ehdotetuista ratkaisuksista ei pidetty realistisena, ja hanke oli lopetettava. Edustusto kävi huhtikuussa 2015 paikan päällä (tarkastuksen kohteina olivat toiminta, rahoitus ja sopimukset), minkä jälkeen sovittiin hankkeen lopettamisesta.

Tilintarkastustuomioistuimen tarkastamista hankkeista 75 prosenttia on jo tuottanut odotetut tai jopa odotukset ylittävät tulokset.

36

Neljä tilintarkastustuomioistuimen tarkastamaa hanketta ei tuottanut valtaosaa niistä odotetuista tuloksista. Tämä johtuu lähinnä edunsaajien valmiuksiin liittyvistä ongelmista tai epäedullisista olosuhteista, jotka muodostivat haasteen hankkeiden alkuperäiselle suunnittelulle ja tekivät suunnitelluista riskienvähentämistoimenpiteistä tehottomia.

Komissio toteaa, että tietynlaisia valmiuteen liittyviä ongelmia ei voida välttää, kun kohdehankkeet ovat innovatiivisia ja kunnianhimoisia ja edunsaajat köyhiä. Tällaisessa toimintaympäristössä ei voida odottaa hankkeiden olevan täydellisiä.

36 c)

Hankkeen arvioinnissa noudatettiin sovellettavaa menettelyä, jossa yksityisen sektorin osallistumista pidettiin vahvuutena hankkeiden kestävyyskannalta.

Päätelmät ja suositukset

41

Komissio suhtautuu myönteisesti tilintarkastustuomioistuimen kertomukseen. Energia-alan välineen perustaminen antoi komissiolle mahdollisuuden puuttua ensi kertaa merkittävästi energian saatavuuteen kehitysyhteistyön puitteissa ottaen huomioon kehitysmaiden valtavat tarpeet (48 miljardia Yhdysvaltain dollaria vuodessa)². Komissio on käyttänyt energia-alan välinettä tehokkaasti, ja kuten tilintarkastustuomioistuimen kertomus osoittaa, useimmat tarkastetut hankkeet ovat onnistuneet ja niillä on hyvät kestävyysnäköymät. Tämä on merkittävä saavutus, kun otetaan huomioon se vaikea toimintaympäristö, jossa kehitysyhteistyötä harjoitetaan. Tarkastetuista hankkeista vain neljänneksessä ei saavutettu odotettuja tuloksia. Tämä johtui jossain määrin epäedullisista olosuhteista, jotka muodostivat haasteen hankkeiden alkuperäiselle suunnittelulle ja tekivät suunnitellusta riskien vähentämisestä tehotonta. Komissio on myös tietoinen siitä, että erityisesti hankkeiden seurannassa paikan päällä on jonkin verran parantamisen varaa. Komissio on jo toteuttanut joitakin toimenpiteitä ja aikoo suorittaa tilintarkastustuomioistuimen suosittamia lisäparannuksia.

42

Komissio sovelsi ehdotuspyyntöjä koskevia sääntöjä ja menettelyjä johdonmukaisesti ja tiukasti ja myönsi tukea hyvin priorisoiduille hankkeille.

Arviointikomitea oli tietoinen jokaisen ehdotuksen riskeistä ja heikkouksista. Oli itse asiassa odotettua, että energia-alan välineen ehdotuksissa, joilla pyrittiin muun muassa edistämään innovointia ja samalla toimittamaan kestäviä ja kohtuuhintaisia energiapalveluja köyhille, oli riskejä ja heikkouksia.

² Kansainvälisen energiajärjestön raportti "Energy for all: financing access for the poor", ote World Energy Outlook-julkaisusta, IEA, 2011.

Toimivaltainen arviointikomitea otti asianmukaisesti huomioon arvioiduissa ehdotuksissa havaitut riskit ja heikkoudet, myös asianomaisten hakijoiden ehdotamien riskienvähentämistoimenpiteet, ennen kuin se antoi lopulliset pisteet, joiden mukaan ehdotukset asetettiin järjestykseen, johdonmukaisesti ja objektiivisesti tarjouspyyntöohjeissa asetettujen perusteiden, tavoitteiden ja prioriteettien perusteella.

Suositus 1

Komissio hyväksyy tämän suosituksen ja on toteuttanut asianmukaisia toimenpiteitä:

- i) PRAG 2014 -oppaan mallien mukaisesti toimen suunnittelun arviointi on keskeisessä osassa ehdotuksia arvioitaessa. Alustavalle ehdotukselle annettavista 50 pisteestä 10 pistettä liittyy toimen suunnitteluun. Näin ollen merkittävät suunnitteluun liittyvät puutteet johtavat useimmissa tapauksissa ehdotuksen hylkäämiseen jo alustavan ehdotuksen vaiheessa.
- ii) Hakijoiden valmiuksia toteuttaa toimi arvioidaan siinä vaiheessa, kun on toimitettu täydellinen hakeamus. Viime aikoina toiminnallisten valmiuksien arviointi on laajennettu koskemaan myös muita hakijoita ja hakijoihin sidoksissa olevia yhteisöjä. Tämän näkökohdan tärkeyden vuoksi komissio on lisännyt PRAG 2014 -ohjeisiin kynnysarvon, jonka mukaan hakijoiden on saatava vähintään 12 pistettä niistä 20 pisteestä, jotka voidaan myöntää valmiuksista, jotta niille voidaan harkita avustuksen myöntämistä.

43

Komissio seurasi hankkeita käyttäen erilaisia saatavilla olleita välineitä ja keinoja. Se myös perusti pysyvän seurantarakenteen.

Yleisesti ottaen komissio on varmistanut tiiviin seurannan kriittisimmässä täytäntöönpanovaiheissa ja helpottanut ratkaisujen tekemistä ja korjaavien toimenpiteiden toteuttamista mahdollisuuksien mukaan voimassa olevien sääntöjen ja menettelyjen mukaisesti. Joissain erityistapauksissa paikan päällä suoritettavaa seurantaa olisi voitu tehostaa.

43 a)

Komissio puuttui raportoinnin puutteisiin sopimuskohtaisesti ja otti myös käyttöön parannettuja toimintaa ja rahoitusta kuvaavien väli- ja loppuraporttien malleja.

43 b)

Komissio on varmistanut tiiviin seurannan hankekoh-teisiin tehtävillä käynneillä sekä käyttämällä useita erilaisia, muun muassa raportteihin perustuvaan etä-valvontaan, teleneuvotteluihin ja aineistotutkimuksiin perustuvia hankkeiden seurantakeinoja. Paikan päälle tehtävien käyntien säännöllisyys riippuu työtaakasta, hankkeen toteutuspaikasta ja saavutettavuudesta, turvallisuuskysymyksistä ja käytettävissä olevista resursseista. Päätöksen siitä, tehdäänkö energia-alan välineen hankkeeseen säännöllisiä käyntejä vai ei, voi tehdä vain vastuussa oleva edustuston päällikkö. Hänellä on täydellinen kuva kaikista edustuston suoritamista tehtävistä ja kunkin tehtävän tärkeydestä, kun otetaan huomioon henkilöresurssitilanne ja erilaiset rajoitteet.

Tulosperusteinen seuranta on vain yksi hankkeen seurantaan käytettävissä olevista välineistä. Niitä hankkeita varten, joissa ei tehdä tulosperusteiseen seurantaan liittyviä käyntejä, on otettu käyttöön muita seurantakeinoja.

43 c)

Komissio on aina yrittänyt tukea hankkeiden onnistumista täytäntöönpanoa ja löytää ratkaisuja (yhdessä avustussopimusten edunsaajien kanssa) mahdollisten ongelmien ratkaisemiseksi. Avustussopimuksen irtisanomista on tässä yhteydessä pidetty viimeisenä keinona, jotta ei vaaranneta toteutettuja investointeja/toimia sekä energia-alan välineen lopullisten edunsaajien mahdollisia hyötyjä.

Suositus 2 – Komission yhteinen vastaus kohtiin i)–v)

Komissio hyväksyy suosituksen. Hankkeiden seurannan vahvistamisessa on parantamisen varaa. Komissio on jo puuttunut tähän asiaan johdonmukaisesti, ja lisätoimenpiteitä harkitaan, jotta edustustot voivat vahvistaa hankkeiden seurantaa, kun otetaan huomioon myös niiden rahoitukseen ja henkilöresursseihin liittyvät rajoitteet.

44

Vain neljännes tarkastetuista hankkeista ei ole tuottanut niistä odotettuja tuloksia. Tulosten saavuttamatta jääminen johtuu lähinnä edunsaajien valmiuksiin liittyvistä ongelmista tai epäedullisista olosuhteista, jotka muodostivat haasteen hankkeiden alkuperäiselle suunnittelulle ja tekivät suunnitellusta riskien vähentämisestä tehotonta.

Suositus 3

Komissio hyväksyy tämän suosituksen.

Arviointi teknisen tuen jatkamisen tarpeesta olisi hyödyllinen, jotta voidaan määritellä mahdolliset tukivaatimukset, kun energia-alan välineen rahoitus lakkaa. Energia-alan välineen nykyisessä ohjelmassa ei ole mahdollista lisätä alun perin osoitettua avustusta. Komissio aikoo kuitenkin tutkia, miten tämä voitaisiin ratkaista, jotta tehdyn investoinnin arvo voidaan vakiinnuttaa. Lisäksi komissio aikoo tutkia, miten suositusta voidaan soveltaa uusissa ja innovatiivisissa ohjelmissa kuten sähköistämisen rahoitusta koskevassa ElectriFI-aloitteessa.

MISTÄ EU:N JULKAISUJA SAA?

Maksuttomat julkaisut:

- yksi kappale:
EU Bookshopista (<http://bookshop.europa.eu>)
- enemmän kuin yksi kappale tai julisteet/kartat:
Euroopan unionin edustustoista (http://ec.europa.eu/represent_fi.htm),
muissa kuin EU-maissa sijaitsevista lähetystöistä (http://eeas.europa.eu/delegations/index_fi.htm),
ottamalla yhteyttä Europe Direct -palveluun (http://europa.eu/europedirect/index_fi.htm)
tai soittamalla 00 800 6 7 8 9 10 11 (maksuton numero koko EU:n alueella) (*).

(*) Saat pyytämäsi tiedot maksutta. Myös useimmat puhelut ovat maksuttomia, joskin jotkin operaattorit, puhelin kioskit tai hotellit voivat periä puhelusta maksun.

Maksulliset julkaisut:

- EU Bookshopista (<http://bookshop.europa.eu>)

Vuonna 2004 lähes kaksi miljardia ihmistä oli vailla riittäviä, kohtuuhintaisia ja kestäviä energiapalveluita, jotka ovat keskeisessä asemassa kehitystavoitteiden vakaan edistymisen kannalta. Kesäkuussa 2005 perustetun energia-alan AKT-EU-välineen tavoitteena on edistää nykyaikaisten energiapalveluiden saatavuutta maaseudun sekä kaupunkien lähialueiden köyhän väestön keskuudessa. Toimet painottuvat vahvasti Saharan eteläpuoliseen Afrikkaan ja uusiutuvaan energiaan. Tässä kertomuksessa tilintarkastustuomioistuin toteaa, että komission toimet olivat enimmäkseen onnistuneita. Se olisi kuitenkin voinut hyödyntää paremmin energia-alan AKT-EU-välinettä parantaakseen uusiutuvan energian saatavuutta itäisen Afrikan köyhän väestön keskuudessa. Tilintarkastustuomioistuin esittää muutamia suosituksia, jotka koskevat hankkeiden huolellisempaa valitsemista, niiden seurannan vahvistamista ja niiden kestävyysnäkömien parantamista.

EUROOPAN
TILINTARKASTUS
TUOMIOISTUIN

Julkaisutoimisto